

OPĆINA KAPTOL

**STRATEGIJA RAZVOJA
OPĆINE KAPTOL
2015-2020**

Kaptol, 09. rujna 2016.

Ovaj dokument rezultat je odobrenog projektnog prijedloga Općine Kaptol na natječaju za provedbu podmjere 7.1. „Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj općina i sela u ruralnim područjima i njihovih temeljnih usluga te planova zaštite i upravljanja koji se odnose na lokalitete Natura 2000 i druga područja visoke prirodne vrijednosti“ – provedba tipa operacije 7.2.1. „Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj jedinica lokalne samouprave“ (NN 25/15).

Riječi i pojmovni sklopovi koji imaju rodno značenje bez obzira jesu li u tekstu korišteni u muškom ili ženskom rodu odnose se na jednak način na muški i ženski rod.

Projekt je financiran iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj 2014.-2020.

Vrsta natječaja: Bespovratna sredstva

Ugovaratelj: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (www.apprrr.hr; info@apprrr.hr)

Za više informacija o EU fondovima posjetite www.strukturnifondovi.hr.

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Općine Kaptol i podugovorene tehničke pomoći.

Ova publikacija dostupna je na hrvatskom jeziku u elektroničkoj formi na internetskoj stranici Općine Kaptol (www.opcina-kaptol.com).

SADRŽAJ

1. UVOD	2
2. METODOLOGIJA	3
3. ANALIZA STANJA	5
3.1. POLOŽAJ I PROSTOR	5
3.1.1. Geografski položaj	5
3.1.2. Općinska naselja	6
3.1.3. Gustoća naseljenosti	8
3.1.4. Klima	8
3.1.5. Reljef, hidrologija, geologija	9
3.1.6. Namjena površina	11
3.1.7. Park prirode Papuk	12
3.2. INFRASTRUKTURA	13
3.2.1. Prometna povezanost	13
3.2.2. Električna energija	13
3.2.3. Plin	14
3.2.4. Vodoopskrba	14
3.2.5. Odvodnja otpadnih voda	15
3.2.6. Pošta i telekomunikacije	15
3.2.7. Otpad	15
3.3. STANOVNIŠTVO I DEMOGRAFSKE ZNAČAJKE	17
3.3.1. Stanovništvo kroz godine i naselja	17
3.3.2. Stanovništvo u odnosu na ostale JLS u PSŽ..	18
3.3.3. Starost i odnos starije i mlađe populacije	18
3.3.4. Nastanjenost i struktura domaćinstava	20
3.4. DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	21
3.4.1. Obrazovanje	21
3.4.2. Udruge i zadruge	23
3.4.3. Ostala društvena infrastruktura	24
3.5. TRŽIŠTE RADA	26
3.5.1. Nezaposlenost i neaktivnost	26
3.5.2. Izvori sredstava za život	26
3.5.3. Zaposleni prema djelatnostima	27
3.6. GOSPODARSTVO	28
3.6.1. Osnovni pokazatelji	28
3.6.2. Poljoprivreda	31
3.6.3. Malo i srednje poduzetništvo	34
3.6.4. Turizam	34
3.6.5. Zelena ekonomija	37
3.7. ANALIZA OPERATIVNIH KAPACITETA OPĆINE	38
4. REZULTATI ANALIZE	40
5. USKLAĐENOST S NADREĐENIM DOKUMENTIMA	43
6. BAZA PROJEKATA	46
7. AKCIJSKI PLAN	47
8. PRAĆENJE, VREDNOVANJE, IZVJEŠTAVANJE	48

1. UVOD

Strategija razvoja (SR) Općine Kaptol razvojni je srednjoročni dokument koji identificira raspoložive resurse, kapacitete i projekte na području Općine, definira način njihovog efikasnog korištenja, a sve u cilju općeg razvoja zajednice i veće kvalitete života lokalnog stanovništva.

Općina Kaptol nije u novije vrijeme izrađivala cjeloviti dokument koji bi odredio temeljne pravce svog razvoja. Posljednji takav dokument bio je Strateški plan gospodarskog razvoja Općine Kaptol izrađen 2007. uz podršku konzultantske tvrtke Nove mogućnosti d.o.o. 2008. godine izrađen je Prostorni plan Općine Kaptol, koji je revidiran i poboljšan Izmjenama i Dopunama Prostornog plana Općine Kaptol iz 2012. i 2016. godine. Premda su ovi dokumenti imali za cilj definirati strategiju razvoja Općine, proteklo vrijeme od njihovog donošenja te novi kontekst u kojem postoje mogućnosti financiranja razvojnih projekata iz EU fondova, unutar financijske perspektive Europske unije 2014-2020, postala je očita potreba donošenja novije, aktualnije Strategije razvoja (SR) za razdoblje 2014-2020.

Iako je proces donošenja SR započeo tek 2016. godine, navodi se razdoblje važenja Strategije od 2014. do 2020., s obzirom na usmjerenje SR na financiranje projekata iz europskih fondova.

Izradi ovog strateški važnog dokumenta prethodila je priprema u kojoj su definirani sljedeći ciljevi:

- Identifikacija glavnih resursa na koje se strategija oslanja
- Procjena raspoloživih operativnih kapaciteta javnog i privatnog sektora
- Identifikacija razvojnih prioriteta kako bi se ostvarila vizija razvoja
- Definiranje efikasnog korištenja lokalnih resursa i projekata koji mogu dugoročno osigurati opći razvoj zajednice i višu kvalitetu života lokalnog stanovništva
- Identifikacija liste projekata koji će doprinijeti ostvarenju strategije.

Kao temeljni preduvjet za povećanje standarda lokalnog stanovništva pretpostavlja se gospodarski razvoj područja. Međutim, ova Strategija razvoja bavi se i ključnim pitanjima prostora, okoliša i demografije, pri čemu se vodi računa o uključivanju lokalnog stanovništva u sve aspekte razvoja.

2. METODOLOGIJA

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU) je Pravilnikom o obaveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija (NN 53/10) propisalo izradu regionalnih razvojnih strategija za sve županije u Republici Hrvatskoj.

Kako Pravilnik ne propisuje obvezu izrade razvojnih strategija za manje jedinice lokalne samouprave (kao što je to Općina Kaptol), prilikom izrade ove Strategije razvoja nije se u potpunosti slijedila metodologija namijenjena županijama. Međutim, određeni segmenti su zadržani, ovisno o procjeni njihove specifične važnosti za samo područje. Drugi razlog za djelomično poštivanje propisane forme i metodologije leži u činjenici da direktive Europske unije zahtijevaju hijerarhijsku povezanost, pa slične metodologije tome doprinose.

Izrada SR započela je u svibnju 2016. godine i temeljila se na načelima uključenosti svih zainteresiranih dionika na lokalnoj razini, realnoj procjeni resursa i pristupa odozdo prema gore. SR je nastojao sintetizirati sve sektore za koje je zadužena jedinica lokalne samouprave, kao i svi ostali sudionici iz privatnog, civilnog i javnog sektora.

Metodologija izrade uključila je PRIMARNO ISTRAŽIVANJE i ANALIZU koje je obuhvatilo proučavanje najznačajnijih dokumenata i akata Općine (Strateški plan gospodarskog razvoja Općine Kaptol, Prostorni plan uređenja Općine Kaptol, Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Kaptol, Proračun Općine), intervju s načelnikom i njegovim zamjenikom.

Dio podataka je prikupljen sekundarnim istraživanjem radova i publikacija iz tematike vezane za Općinu Kaptol, sektorski nacionalnih i regionalnih strategija te Analize stanja Županijske razvojne strategije Požeško-slavonske županije i Lokalne razvojne strategije Lokalne akcijske grupe Barun Trenk.

Proces izrade SR sastojao se od 4 koraka:

1. Analiza stanja
2. Identifikacija razvojnih mogućnosti, SWOT analiza, prioriteta i mjere
3. Definiranje vizije, ciljeva prioriteta i aktivnosti
4. Provedba strategije.

Analiza postojećeg stanja obuhvatila je uzroke koji su do tog stanja doveli, kao i predviđanje razvojnih trendova i mogućnosti. Prilikom izrade Analize stanja, autor se vodio principima ostvarenja UKLJUČIVOG, PAMETNOG i ODRŽIVOG rasta sukladno europskim smjernicama (Europa 2020).

Partnerski pristup (konsenzus, jednakost i transparentnost) primijenjeni su u svim fazama izrade Strategije razvoja i to kroz 4 radionice (11.srpnja; 29.srpnja; 11.kolovoza i 9.rujna 2016.) Cilj svake radionice bio je razmjena ideja i informacija, komunikacija s članovima Radne skupine, prijedlog rješenja lokalnih problema, prezentacije analiza stanja, predlaganje odrednica strategije, glasovanje o prijedlozima, itd. Finalno, nacrt SR bio je otvoren za javnu raspravu 10 dana.

HORIZONTALNE TEME

Sukladno temeljnim vrijednostima i principima Europske unije, Općina Kaptol će u svom postupanju i provedbi aktivnosti koje doprinose ostvarenju ciljeva i vizije ovog strateškog dokumenta poštivati dvije glavne horizontalne teme.

Jednake mogućnosti i različitosti – posvećivanje pozornosti i aktivno upravljanje jednakim mogućnostima i različitostima iznimno je važno, ne samo radi usklađenja sa zakonskim odredbama, nego i kako bi se osiguralo pružanje efikasne usluge za sve osobe koje žive ili posluju na području Općine Kaptol. Razumijevanje i uspostava jednakih mogućnosti i različitosti vrlo je važna za poduzimanje akcija u cilju uklanjanja barijera. Te aktivnosti podrazumijevaju kreiranje kulture uključivosti koja smanjuje diskriminaciju i pruža iskrenu jednakost prilika.

Jednake mogućnosti označavaju stanje u kojem SVI, bez obzira na rasu, spol, seksualno opredjeljenje, godine, invalidnost imaju osigurane jednake mogućnosti. To podrazumijeva identifikaciju i uklanjanje barijera koje mogu spriječiti pojedince u ostvarenju jednakih mogućnosti i njihovih punih potencijala. Različitost je termin širi od pojma jednakih mogućnosti, koji prepoznaje i vrednuje individualne različitosti u stavovima, vrijednostima i iskustvu. To je pozitivno vrednovanje načina na koji se ljudi razlikuju, te nastoji maksimizirati svoje potencijale u smislu vlastitog profesionalnog razvoja i koristi. Organizacija koja je uistinu predana vrednovanju i upravljanju raznolikošću će se prema svakom pojedincu odnositi s dostojanstvom i poštovanjem. Takva organizacija neće raditi predrasude i bit će otvorena za sve, te ako je zatraženo, razmotrit će alternativne načine obavljanja određenih procesa.

Održivi razvoj – je jedan od glavnih ciljeva Europske unije utvrđen u Ugovoru koji uređuje sve politike i aktivnosti Europske unije. Očekuje se da svi programi i projekti financirani od strane EU razmotre i uvažavaju djelovanje s gledišta održivog razvoja. Oslanjajući se na svoje postojeće strategije održivog razvitka, Europsko vijeće u svojoj deklaraciji iz 2005. fokusira se na održivi razvoj oko 3 temeljna povezana cilja: zaštita okoliša, socijalna jednakost i kohezija, te ekonomski prosperitet.

Zaštita okoliša – ovaj cilj je usredotočen na očuvanje sposobnosti zemlje za održavanje života u svim svojim različitostima, poštujući granice prirodnih resursa i osiguravanje visoke razine zaštite i poboljšanje kvalitete okoliša. To ima za cilj sprječavanje i smanjenje zagađenja okoliša i promicanje održive potrošnje i proizvodnje s održivim ekonomskim rastom.

Socijalna kohezija – ima za cilj promicati demokratsko, socijalno uključivo, kohezivno, zdravo, sigurno i pravedno društvo s poštivanja temeljnih prava i kulturnu raznolikost koja stvara jednake mogućnosti i bori se protiv diskriminacije u svim njezinim oblicima.

Ekonomski prosperitet – promiče uspješno, inovativno, znanjem bogato, konkurentno i ekološki učinkovito gospodarstvo koje osigurava visoke životne standarde i punu zaposlenost na području cijele Europske unije.

3. ANALIZA STANJA

3.1. POLOŽAJ I PROSTOR

3.1.1. GEOGRAFSKI POLOŽAJ

Općina Kaptol jedna je od 10 jedinica lokalne samouprave koje ulaze u sastav Požeško-slavonske županije, a nalazi se u njenom središnjem sjevernom dijelu. Općina graniči s Virovitičko-podravskom županijom (Općina Čačinci i Grad Orahovica) na sjeveru, sa Općinom Velika (na zapadu), s Gradom Požegom i Općinom Jakšić (na jugu), te s Gradom Kutjevom (na istoku).

Područje Općine Kaptol smješteno je na sjevernom dijelu Požeške doline, te se postepeno uzdiže prema južnim obroncima planine Papuk, i jednim manjim dijelom zapadne Krndije.

Slika 1. Položaj Općine Kaptol (izvor: Google Maps)

Slika 2. Položaj Općine Kaptol (izvor: Geoportal.hr)

Slika 3. Položaj Općine Kaptol u Požeško-slavonskoj županiji (izvor: Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara 2009.)

Prostor Općine Kaptol zauzima 85,49 km², što čini 4,71% površine Požeško-slavonske županije. Time je Općina Kaptol po svojoj površini, 9. (deveta) jedinica lokalne samouprave od ukupno 10 u županiji.

Po pravcu sjever-jug, Općina Kaptol se prostire na duljini od 13,61 km, dok je njena širina (istok-zapad) 9,13 km.

Geoprometni položaj Općine Kaptol nije povoljan, jer zbog svog smještaja ispod samog Papuka prostor je izoliran i ograničen u smislu razvoja prometne povezanosti. Dvije županijske ceste povezuju prostor sa susjednim Općinama i s drugim prometnim koridorima RH.

3.1.2. OPĆINSKA NASELJA

Jedinica lokalne samouprave Općina Kaptol osnovana je 30.12.1992. (NN 90/92). Pokriva 10 naselja na kojima je registrirano 1.241 kućna broja (stanje 31.12.2014.).

Od 10 (deset) Općinskih naselja, prema broju stanovnika najveće naselje je Kaptol (1.409 stanovnika), koje je istovremeno i administrativno sjedište Općine. Zatim po broju stanovnika slijede: Alilovci, Golo Brdo, Češljakovci, Podgorje, Doljanovci, Ramanovci, Komarovci, Bešinci i Novi Bešinci (83 stanovnika).

Na području Općine nema nenaseljenih naselja. Također, zbog specifičnog položaja i prometne izoliranosti, susjedna naselja koja pripadaju administrativno drugim jedinicama lokalne samouprave, umjesto prema Općini Kaptol gravitiraju prema Gradu Požegi.

Tablica 1. Broj stanovnika po naseljima (Izvor: Popis 2011)

NASELJE	Broj stanovnika
Alilovci	410
Bešinci	88
Češljakovci	268
Doljanovci	244
Golo Brdo	325

Kaptol	1.409
Komarovci	177
Novi Bešinci	83
Podgorje	253
Ramanovci	215

Slika 4. Položaj naselja Općine Kaptol (izvor: Arkod.hr)

3.1.3. GUSTOĆA NASELJENOSTI

Prosječna gustoća naseljenosti na području Općine u 2011. iznosi 40,61‰ stanovnika po km². Naseljenost na području Kaptola je prema tome nešto manja od prosjeka Požeško-slavonske županije, a značajno manja od prosjeka RH. Trendovi su negativni, odnosno gustoća naseljenosti je smanjena u odnosu na 2001.

Tablica 2. Prosječna gustoća naseljenosti Općine Kaptol

PODRUČJE	Površina (km ²)	STANOVNIŠTVO		Gustoća naseljenosti	
		2001	2011	2001	2011
RH	56.542	4.437.460	4.284.889	78,48078	75,78241
Požeško-slavonska županija	1.821	85.831	78.034	47,13399	42,852279
Općina Kaptol	85,49	4.007	3.472	46,87098	40,612937

Prema Strategiji ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2008-2013, osnovni kriterij za izdvajanje ruralnih prostora na razini administrativnih jedinica gradova i općina je upravo gustoća naseljenosti. Granica prema urbanom prostoru je čak 150 stanovnika na km², što jasno ukazuje na ruralnost prostora u Općini Kaptol.

3.1.4. KLIMA

Na području Općine Kaptol vlada umjereno-kontinentalna klima koja pripada srednjoeuropskoj humidnoj umjereno-kontinentalnoj klimi. Na klimu utječu i reljefni oblici i nadmorska visina, te su uočljive mikroklimatske razlike između gorskog okvira i zavale. Gore su hladnije i vlažnije u odnosu na zavalu, što je pogodovalo i razvoju mreže tekućica.

Prosječna godišnja temperatura zraka iznosi +11°C. Najhladniji mjesec je siječanj s prosječnom temperaturom +0,5°C, a najtopliji je srpanj s prosječnom temperaturom + 20,9°C. Prosječna godišnja amplituda temperature iznosi 21,4°C. Srednje temperature po godišnjim dobima su: proljeće +11,3°C, ljeto +20°C, jesen +11,4°C i zima +1,4°C.

Raspored količine oborina tijekom godine je prilično dobro raspoređen, posebno u vegetacijskom periodu (od travnja do listopada). U prva četiri vegetacijska perioda padne oko 334 mm padalina (što je nešto manje od ukupne godišnje količine padalina). Padaline uglavnom donose zapadni vjetrovi (što je uvjetovano položajem kotline u smjeru zapad-istok). Vjetrovi zimi mogu biti relativno jaki, posebno zimi.

Prosječna godišnja relativna vlaga zraka iznosi 81%. Snježni pokrivač se na ovom području zadržava prosječno 30 dana, a doseže visinu do 40 cm. Prosječno godišnje ima 172 sunčana dana. Srednja godišnja naoblaka na području Požeške kotline iznosi oko 5,6 desetina, te je ovime područje Općine Kaptol oblačniji dio Hrvatske.

Općenito, klima na području Općine Kaptol je ugodna za život kao i bavljenje poljoprivrednom djelatnošću, unatoč povremenim odstupanjima od prosjeka te vrlo rijetkim elementarnim nepogodama.

3.1.5. RELJEF, HIDROLOGIJA, GEOLOGIJA

Područje cijele Požeške kotline je iznimno složene geološke građe, pa samim time i jako reljefno raščlanjeno. Ovdje su prisutne razne formacije oblika (gorski masivi, prigorja, podgorja, brežuljci, nizine) upravo kao posljedica velike geološke raznolikosti i bogatstva. Na dijelovima južnog Papuka i zapadne Krndije zastupljene su najraznovrsnije geološke formacije, od najstarijih (prekambij, paleozoik, mezozoik) do najmlađih (kenozoik), a što se očituje i u raznolikosti zastupljenih vrsta stijena, minerala, kao i vrsta tala.

Na području Općine Kaptol gorske dio čine južne padine Papuka i manji dio zapadne Krndije. Gorski masiv postupno prelazi u padinska osunčana prigorja ili u osjenjena, strma podgorja. Nadmorske visine se kreću od 172 m (Alilovci) do 321 m (Doljanovci). Središte Općine Kaptol je na 238 m.n.v.

Slika 5. Prikaz reljefa Općine Kaptol (Izvor: zeljeznice.net)

Tablica 3. Prosječna nadmorska visina naselja

NASELJE	Prosječna nadmorska visina (m)
Alilovci	172
Bešinci	311
Češljakovci	254
Doljanovci	321
Golo Brdo	255
Kaptol	238
Komarovci	264
Novi Bešinci	219
Podgorje	318
Ramanovci	179

Područje Općine Kaptol pripada 89% vodnom području sliva rijeke Save, a manjim dijelom rijeke Drave (11% na samom sjeveru Općine). Vodotoke karakterizira kišno-snježni režim koji u potpunosti prati oborine i protjecanja u hladnom periodu godine. Značajno je obilježje velikih odstupanja od prosječnih protoka, pa se često zna dogoditi veći vodeni val unatoč manjim vodama, ili presušivanje u slučajevima jesenskih otjecanja. Značajni vodotoci su Kiseli potok (13 km na području Općine, ulijeva se u Veličanku), Slatka voda (8,1 km, ulijeva se u Vetovku), Kaptolka (4 km, ulijeva se u Orljivu), Bistra i Bukovac sa svojim pritokama.

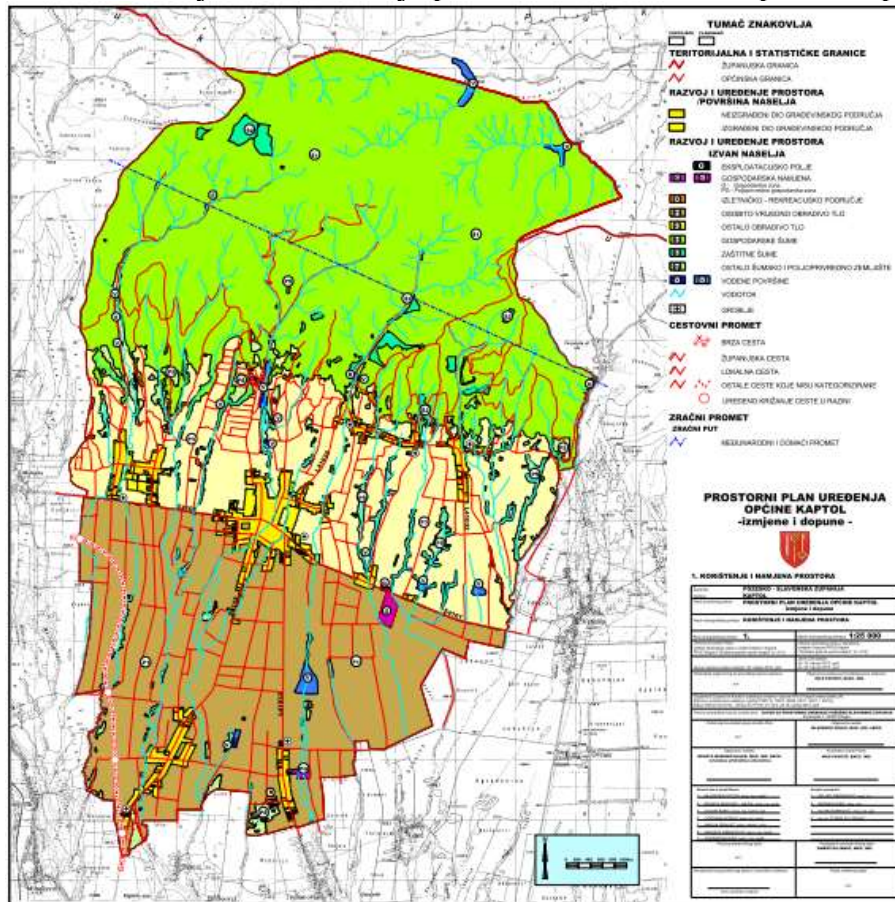
Svi vodotoci imaju karakter brdskih bujica s velikim količinama vode u kišnom periodu. Korita su im nestabilna, pa dolazi do izlivanja i plavljenja.

Prirodni vegetacijski pokrov na području Općine Kaptol je raznolik i bogat. Prati geomorfološke oblike u prostoru, a prepoznaju se 2 tipa (brdski – šume hrasta kitnjaka i lužnjaka, graba, javora, jasena, cera, bukve i nizinski – pašnjaci, livade, kultivirana vegetacija oranica i vinograda). O bogatstvu flore svjedoči činjenica da je ovdje evidentirano 25% sveukupnih biljnih vrsta Hrvatske.

3.1.6. NAMJENA POVRŠINA

U ukupnom razvoju i korištenju resursa poljoprivreda i šumarstvo su primarni i strateški pravci razvoja. U Prostornom planu uređenja Općine Kaptol stavljen je upravo naglasak na prostor intenzivne poljoprivrede. Slika 5. zorno prikazuje podjelom boja predviđenu namjenu prostora (P1 – smeđa – izrazito vrijedno poljoprivredno zemljište; Š1- zelena – gospodarske šume). Ipak, kako vlasništvo nad skoro cijelom površinom pod šumama imaju Hrvatske šume d.o.o., za potrebe ove Strategije razvoja naglasak je na privatnim poljoprivrednim površinama.

Slika 6. Namjena i korištenje prostora (Izvor: PPU Općine Kaptol)

Općina Kaptol raspolaže značajnim površinama osobito vrijednog poljoprivrednog zemljišta, koje je takvim ocjenjeno na temelju složene procedure procjene, a koja razmatra bonitet tla, klime i reljefa. Ovdje uspijeva većina ratarskih kultura, kao i skoro sve voćarske i povrtlarske kulture, te vinova loza. Ovaj iznimno vrijedan resurs bogatstvo je ovog područja i ključni razvojni potencijal.

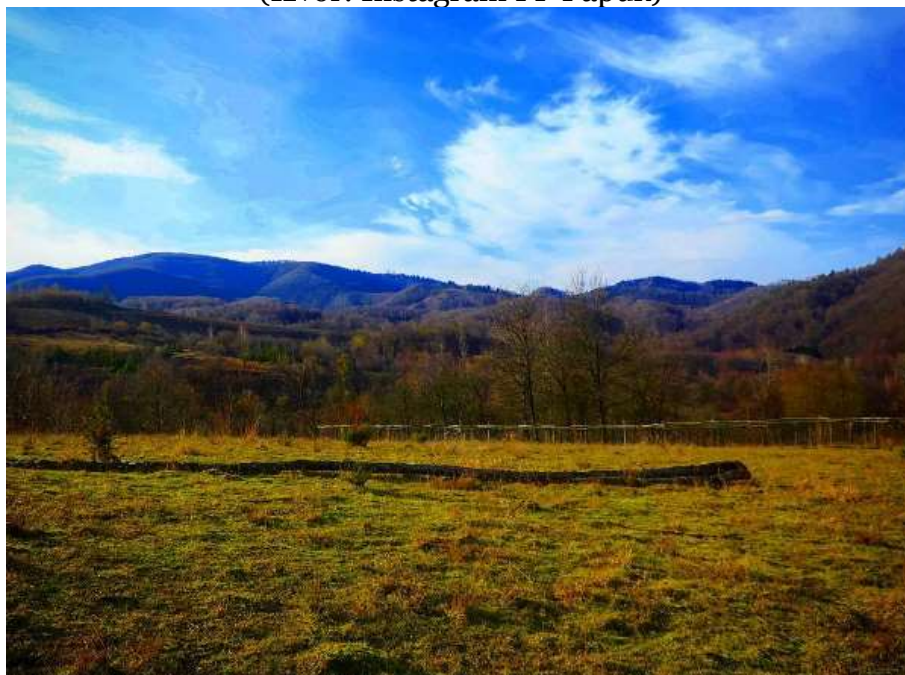
Na području Općine Kaptol nema minski sumnjivih prostora.

3.1.7. PARK PRIRODE PAPUK

Sjeverni dio Općine Kaptol kojeg pokrivaju veliki kompleksi šuma (3.606 ha) gotovo u cijelosti pripadaju zaštićenom području prirode – Parku prirode Papuk. Gotovo dvije trećine ukupne površine Općine ulazi unutar granica Parka prirode, pa su sve razvojnih aktivnosti područja značajno uvjetovane ovom činjenicom.

Park prirode (PP) Papuk proglašen je zaštićenim Zakonom 1999. godine, a u travnju 2007. postao je službeni član Asocijacije europskih geoparkova (EGN) i svjetske UNESCO mreže geoparkova, kao prvi i jedini geopark u Hrvatskoj. PP Papuk je brdsko-gorski prostor, pokriven šumama i rjeđe manjim livadama. PP Papuk je proglašen zaštićenim zbog svoje vrijedne biološke i geološke raznolikosti, kao i arheološko-povijesnih lokaliteta. Unutar prostora nalaze se brojne zaštićene i ugrožene vrste, kao i srednjoeuropska fauna (dijelom također zaštićena), te lovna divljač.

Slika 7. Panorama Parka prirode Papuk
(Izvor: Instagram PP Papuk)

Parkom prirode Papuk upravlja zasebna Javna ustanova čije je djelovanje usmjereno na zaštitu, očuvanje i promicanje temeljnih prirodnih i kulturnih vrijednosti. Također, sustavno se radi na razvoju turističke djelatnosti u skladu s principima održivog gospodarenja. Po grebenu Papuka ide planinarska Slavonska transverzala. Tu je oko 100 km označenih biciklističkih staza (od kojih značajan dio prolazi područjem Općine Kaptol).

Dodatno priznanje i proglašenje GEOPARKA daje mogućnost za razvoj inovativnih poduzetničkih pothvata, novih radnih mjesta i visokokvalitetnih programa obuke koji mogu postati novi izvor prihoda od geoturizma, koji je u svijetu iznimno razvijen. Ipak, lokalno stanovništvo nije dovoljno identificirano s Parkom prirode i ne koriste konkurentske prednosti koje ovo područje nudi.

3.2. INFRASTRUKTURA

3.2.1. PROMETNA POVEZANOST

U sastavu javnih kategoriziranih cesta prostorom Općine Kaptol prolaze samo trase županijskih i lokalnih cesta. Mreža kategoriziranih cesta je asfaltirana, no generalno kolnici tih cesta su u lošem stanju zbog nedovoljno održavanja. Županijske ceste su Ž4101 (Bišкупci-Kaptol-Vetovo-Ž4030) duljine 7,7 km, te Ž4115 (Kaptol-Alilovci-D49) duljine 7,10. Lokalne kategorizirane ceste, ukupne duljine 14,4 km, povezuju Češljakovce (L41030), Golo Brdo (L41031), Doljanovce i Podgorje (L41032), te Ramanovce i Treštanovce (L41033).

Osim javnih razvrstanih cesta, na području Općine postoje i brojne nerazvrstane ceste nad kojima nadležnost ima Općina, a asfaltiranje i saniranje se provodi na temelju Programa rada za tekuću godinu. O skromnim mogućnostima ulaganja u ovu infrastrukturu govori podatak o iznosu od 100.000 kn za održavanje nerazvrstanih cesta u 2015.

Područje Općine Kaptol ne prolazi niti jedna državna cesta. Međutim, prilikom izrade Izmjena i dopuna PPU Općine Kaptol planira se izgradnja priključnog pravca na državnu cestu Pleternica-Požega-Brestovac (brza cesta), koja prolazi jugozapadnim dijelom Općine.

Samim svojim geoprometnim položajem, Općina Kaptol je izolirana i u nepovoljnom položaju. Prometno gravitira Požegi gdje su i sve ključne administrativne usluge. Do autoceste A3 naselje Kaptol je udaljeno 45 km (izlaz Nova Gradiška), što znači 45 min vožnje. Područje nije važno prometno i tranzitno čvorište, te nema većih opasnosti od prometnih nesreća niti od istjecanja opasnih tvari uslijed nesreća.

3.2.2. ELEKTRIČNA ENERGIJA

Prema podacima iz popisa stanovništva 2011. na području Općine Kaptol relativno je zadovoljavajuća zastupljenost infrastrukture u stanovima. Čak 99,80% stanova ima električnu energiju, odnosno samo 2 domaćinstva nemaju.

Tablica 4. Kućanstva/domaćinstva u Općini Kaptol (Izvor: Popis 2011).

	Ukupno		989	Postotak
	Nastanjeni stanovni	stanovi koji imaju	Zahod	923
Kupaonicu			900	91,00%
Kuhinju			984	99,49%
stanovi s instalacijama		Vodovoda	966	97,67%
		Kanalizacije	943	95,35%
		električne energije	987	99,80%
		Plina	86	8,70%
stanovi sa sljedećim		kuhinja, zahod i kupaonica	885	89,48%
		kuhinja i zahod	36	3,64%

kombinacijama pomoćnih prostorija	samo kuhinja	48	4,85%
	ostale kombinacije pom. Prostorija	17	1,72%
	bez kuhinje, kupaonice i zahoda	3	0,30%
Stanovi s klimatizacijom		86	8,70%

Opskrba električnom energijom potrošača ostvaruje se isključivo iz energetske mreže RH, s obzirom da na području Općine Kaptol ne postoje energetska postrojenja za proizvodnju električne energije. Sama kućanstva potroše oko 3.600.000 kWh, gospodarstva i javne ustanove oko desetine te količine (31.000 kWh), dok javna rasvjeta troši oko 66.000 kWh godišnje.

U izmjenama i dopunama PPU Općine Kaptol, lokalna samouprava je uključila i svoje opredjeljenje za omogućavanje i poticanje korištenja alternativnih izvora energije (sunce, vjetra, voda, biomasa, geotermalna), a posebice malih hidroelektrana za lokalne potrebe, kao i kogeneracijska postrojenja (iz drvnog, biljnog i komunalnog otpada).

3.2.3. PLIN

Plinovodni sustav na području Općine izgrađen je samo u tri naselja – Alilovci, Podgorje i Ramanovci, te u općinskom središtu Kaptolu (ulice Ramanovačka, Velička, Vetovačka i Školska ulica). Opškrbu plinom u tim naseljima obavlja HEP – Plin Osijek.

Plinifikacija ostalih naselja predviđena je „Studijom opskrbe prirodnim plinom PSŽ“ za distributivno područje Požega. Naselja koja se predviđaju za plinifikaciju su: Bešinci, Češljakovci, Doljanovci, Golo Brdo, Kaptol, Komarovci i Novi Bešinci).

3.2.4. VODOOPSKBA

65% stanovništva Općine Kaptol pokriveno je javnom vodoopskrbom (675 priključaka i 16.627 m). Uočen je problem malog broja priključaka korisnika, što je uzrokovano cijenom priključka koja je mnogim građanima visoka.

Vodoopskrbni sustav je dio sustava Požeštine, koji se bazira na tri gradska crpilišta (bušeni zdenci: Zapadno polje, Istočno polje, Luke) i tri otvorena zahvata na gorskim izvorima (Stražemanka, Veličanka, Površinski zahvat Kutjevačke Rike). Javni vodoopskrbni sustav obuhvaća naselja uz glavne magistralne pravce Kaptol-Velika-Biškupci-Toranj-Lučinci-Sloboština.

Uz regionalni vodoopskrbni sustav na području Općine postoje tri mala odvojena vodoopskrbna sustava (Bešinci, Doljanovci, Podgorje). Iako su njihovi korisnici zadovoljni upotrebom, ovi sustavi se ponekad zamućuju kod obilnijih padalina, presušuju tijekom ljeta, a ne provodi se niti redovna dezinfekcija i čišćenje.

Na području Općine Kaptol nema crpilišta. Ipak, u cilju uspostave crpilišta izgrađena je akumulacija „Bistra“ koja danas služi pri zaštiti od poplava i za

navodnjavanje (1.200 m sjeverno od naselja Kaptol). Akumulacija je kapaciteta 60.000 m³ vode, a u vlasništvu je Hrvatskih voda.

Općina Kaptol je jedna od rijetkih Općina koja se može pohvaliti uspostavljenim Općinskim sustavom navodnjavanja. Trenutno je omogućeno navodnjavanje oko 70 ha površina putem gravitacijskog sustava. Trenutno 10 korisnika (isključivo povrtlarske kulture) koristi ovaj sustav, koji se plaća u fiksnom iznosu od 500kn/ha, te u varijabilnom iznosu po potrošenom m³ vode. Dosadašnje korištenje se pokazalo iznimno korisno, no također i vrlo teško za planiranje potrebnih količina vode (pojedini sustavi navodnjavanja se razlikuju po količinama). Planiraju se i proširenja sustava, no tek će gradnja dodatne akumulacije omogućiti proširenje do 110 ha pokrivenosti.

3.2.5. ODVODNJA OTPADNIH VODA

Posljednjih godina, u Općini Kaptol se intenzivno radi na izgradnji sustava javne kanalizacije i odvodnje, upravo u cilju smanjenja ispuštanja sanitarnih voda iz septičkih jama nepropusnog tipa u teren i izbjegavanja potencijalnih zagađenja.

Do 2016. izgrađeni su sustavi odvodnje na potezu Kaptol – Komarovci (izgrađen je uređaj za pročišćavanje i pokriveno je 70% mreže); Alilovci (50% mreže), a sredstvima iz EU fondova izgrađen je sustav odvodnje i pročišćavanja za naselja Češljakovci i Golo Brdo.

Zbog nedostatka financiranja, nekoliko dobivenih građevinskih dozvola za sustave odvodnje, temeljem zakonskih odredbi, je isteklo, te će biti potrebno krenuti u ponovnu izradu projektne dokumentacije. Dodatni problem je nedovoljan broj priključaka na izgrađenu mrežu, zbog cijene priključka koja je mnogim stanovnicima Općine visoka.

3.2.6. POŠTA I TELEKOMUNIKACIJE

U poštanskom prometu, na području Općine Kaptol nalazi se jedan poštanski ured, čiji broj se ne planira povećati. Radno vrijeme je skraćeno (radnim danom od 08:00 do 11:30).

Na području cijele Županije, pa tako i Općine Kaptol, izgrađena je moderna i kvalitetna telekomunikacijska infrastruktura velikih kapaciteta, dostatna za planove gospodarskog razvoja. Planiraju se određena ulaganja u usluge inteligentne mreže i širokopojasni i brzi Internet.

3.2.7. OTPAD

Prikupljanje, odvoz i odlaganje komunalnog otpada s područja Općine Kaptol obavlja „Komunalac Požega“ d.o.o. Odvoz miješanog komunalnog otpada odvija se jedan puta tjedno specijalnim vozilom (smećarom) u naseljima koja obuhvaća Općina Kaptol, dok se papir, plastika i staklo iz kućanstava odvoze dvomjesečno putem vreća od 120 litara (plave – papir, žute – plastika, zelene – staklo).

Odvoz papira, plastike i stakla se vrši putem 2 zelena otoka (u naseljima Kaptol i Alilovci) jednom tjednom. Sakupljanje biorazgradivog otpada, uključujući otpad s groblja obavlja koncesionar „Komunalac Požega“ d.o.o. Glomazni otpad se odvozi jednom godišnje po pozivu davatelja koncesije, putem kontejnera od 5-7 m³ postavljenih na lokacijama koje odredi Općina Kaptol.

Godišnja količina prikupljenog otpada kreće se između 350 i 490 tona. Prema projekcijama iz Plana gospodarenja otpadom Općine Kaptol, predviđa se da će do 2022. godine udio izdvojenog otpada rasti do 20% (odvojen za recikliranje i ponovnu uporabu). Isto tako, očekuje se da će količine ukupno prikupljenog otpada ostati ispod 390 tona godišnje.

Plan gospodarenja otpadom Općine Kaptol nalaže Općini Kaptol provedbu sljedećih koraka u cilju što kvalitetnijeg tretiranja otpada:

1. Provedba mjera odvojenog sakupljanja otpada
2. Edukacija i jačanje svijesti građana
3. Mjere praćenja stanja okoliša (monitoring) uz izgradnju reciklažnog dvorišta
4. Integriranje sustava gospodarenja otpadom Općine Kaptol u sustav RCGO (regionalni centri gospodarenja otpadom).

Sukladno financijskim projekcijama, provedba Plana gospodarenjem otpadom Općine Kaptol do 2022. god. koštat će oko 530.000 kn.

Problem predstavljaju divlja odlagališta koja se povremeno saniraju, no nakon određeno vremena se ponovno otvore. U ovom smislu važno je raditi i na edukaciji stanovnika, kao i na mogućim sankcijama. Ovdje je moguće napomenuti da na području Općine Kaptol nisu zabilježena značajna zagađenja tla, vode ili zraka, niti su evidentirane opasnosti od buke ili sličnih opasnosti.

3.3. STANOVNIŠTVO I DEMOGRAFSKE ZNAČAJKE

3.3.1. STANOVNIŠTVO KROZ GODINE I NASELJA

Analizom dosadašnjih demografskih kretanja u naseljima Općine Kaptol uočena je stagnacija broja stanovnika kroz proteklih 20 godina, uz manje oscilacije u svim naseljima.

Domaćeg stanovništva (rođeni na području županije Požeško-slavonske) ima čak 76,51% (2.639 stanovnika). Zbog doseljavanja većeg broja stanovnika s područja Bosne i Hercegovine početkom 1990-tih, dolazi i do povećanja broja stanovnika. 2011. godine bilo je 628 stanovnika rođenih u Bosni i Hercegovini (18,21%).

Stanovništvo je uglavnom hrvatsko. Samo su se 64 osobe izjasnile češkom manjinom, premda je značajno veći broj osoba češkog podrijetla. To je i razlog za snažno djelovanje civilne udruge Češka beseda koja okuplja i par stotina osoba kroz svoj rad.

Tijekom razdoblja gospodarskih kriza, smanjuje se broj stanovnika. Stanovništvo u značajnom broju u potrazi za poslom odlazi u veće urbane centre ili čak, nakon ulaska Hrvatske u EU, odlazi na zapadnoeuropska tržišta rada.

U Općini Kaptol, uravnotežen je odnos broja muškaraca i broja žena (samo je 4 žene više od muškaraca).

Tablica 5. Broj stanovnika Općine Kaptol po naseljima i godinama
(Izvor: Popis 2011).

Naselje	Broj stanovnika			2011/ 1991
	1991	2001	2011	
Alilovci	454	470	410	-44
Bešinci	89	111	88	-1
Češljakovci	380	365	268	-112
Doljanovci	231	255	244	13
Golo Brdo	276	345	325	49
Kaptol	1.361	1.570	1.409	48
Komarovci	204	233	177	-27
Novi Bešinci	80	105	83	3
Podgorje	272	302	253	-19
Ramanovci	219	251	215	-4
UKUPNO	3.566	4.007	3.472	-94

3.3.2. STANOVNIŠTVO U ODNOSU NA OSTALE JLS U PSŽ

Prema broju stanovnika Općina Kaptol nalazi se na 9. mjestu (od 10 jedinica lokalne samouprave) u Požeško-slavonskoj županiji. Po broju stanovnika, samo je Općina Čaglin manja. Istu poziciju Općina Kaptol zauzima i po pitanju površine koju zauzima.

Gustoća naseljenosti odražava ruralnost prostora, pa je prosjek gustoće naseljenosti RH u 2011 iznosi 75,5 st/km², što predstavlja 65% EU prosjeka. Vidljivo je stoga da je ta gustoća u Općini Kaptol još niža (40,61).

Tablica 6. Pregled gradova i Općina u PSŽ
(Izvor: Popis 2011).

JLS	Površina	%	Broj stanovnika 2011	Gustoća naseljenosti st/km ²
Brestovac	279,24	15	3.726	13,34
Čaglin	179,60	9,89	2.723	15,16
Jakšić	43,75	2,41	4.058	92,75
Kaptol	85,49	4,71	3.472	40,61
Kutjevo	173,61	9,56	6.247	35,98
Lipik	208,54	11,49	6.170	29,57
Pakrac	358,08	19,73	8.460	23,63
Pleternica	198,13	10,91	11.323	57,15
Požega	133,91	7,38	26.248	196,01
Velika	154,88	8,53	5.607	36,2

3.3.3. STAROST I ODNOS STARIJE I MLAĐE POPULACIJE

Prosječna starost je 37,1 godina što je za 3,8 godina mlađe od prosjeka Požeško-slavonske županije, te za 4,6 godina mlađe od prosjeka Republike Hrvatske. U usporedbi sa županijom i državom, stanovništvo koje živi na području Općine Kaptol (prema Popisu 2011) povoljnije je dobne strukture (više je mlađeg stanovništva, a manje je starijih od 65 godina), što može predstavljati solidan temelj za gospodarski razvoj.

Tablica 7. Broj stanovnika Općine Kaptol po dobnim skupinama
(Izvor: Popis 2011).

		UKUPNO							
		2001	2011	0-19	udio	20-65	udio	>65	Udio
Požeško-slavonska županija	sv.	85.831	78.034	18.572	23,80%	45.462	58,26%	14.000	17,94%
	m	41.398	37.847	9.575	25,30%	23.069	60,95%	5.203	13,75%
	ž	44.433	40.187	8.997	22,39%	22.393	55,72%	8.797	21,89%
Kaptol	sv.	4.007	3.472	995	28,66%	2.016	58,06%	461	13,28%

	m	1.981	1.734	530	30,57%	1.032	59,52%	172	9,92%
	ž	2.026	1.738	465	26,75%	984	56,62%	289	16,63%

Vitalni indeks ispod 100,00 ukazuje na regresivno stanovništvo, odnosno opadanje broja stanovnika u području, a trendovi za Općinu Kaptol u tom smislu variraju.

Tablica 8. Pokazatelj prirodnog prirasta u 2013. i 2014.
(Izvor: DZS).

	rođeni	umrli	prirodni prirast	sklopljeni brakovi	razvedeni brakovi	vitalni indeks (rođenih na 100 umrlih)
Kaptol 2013	44	36	8	17	3	122,2
Kaptol 2014	33	42	-9	21	4	78,6
Kaptol 2015	36	27	9	19	7	133,3

Indeks starenja iznad 40% označava proces starenja prostora, dok koeficijent starosti iznad 12% znači proces starenja. Oba ova pokazatelja su nepovoljna za prostor Općine Kaptol.

Tablica 9. Indeks starenja i koeficijent starenja
(Izvor: Popis 2011).

	Ukupno	Indeks starenja	Koeficijent starosti
Kaptol	3.472	60,9	17,5

Broj osoba kojima je otežano funkcioniranje u svakodnevnom životu (kod kuće, u školi, na poslu), bilo pri čitanju, slušanju, govorenju, kretanju, odijevanju, obavljanju osobne higijene, te problemi s koncentracijom ili u komunikaciji s ljudima je čak 1/5 od ukupnog broja stanovnika. To su osobe kojima je potreban neki oblik pomoći, odnosno skrbi druge osobe.

Tablica 10. Nacionalnosti, teškoće u obavljanju aktivnosti
(Izvor: Popis 2011).

	Ukupno	Hrvati	Nacionalne manjine	Osobe s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti	Udio
Kaptol	3.472	3.376	96	645	18,58%

3.3.4. *NASTANJENOST I STRUKTURA DOMAĆINSTAVA*

Prema popisu stanovništva iz 2011, stanova koji se koriste za stalno stanovanje ukupno je bilo 1.188 (106.195 m²). 989 stanova je bilo nastanjeno (83,25%), njih 175 je bilo privremeno nastanjeno, a 24 je bilo napušteno. 22 stana su se koristila povremeno (funkcija: rekreacija i odmor).

189 stanovnika žive sami (u jednočlanim kućanstvima). Na 909 obitelji, 561 su bračni parovi s djecom, bračnih parova bez djece ima 216, majki s djecom ima ukupno 90, a očeva s djecom 29. 14 parova se izjasnilo da žive u izvanbračnoj zajednici.

3.4. DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

Općina Kaptol u samoupravnom djelokrugu sukladno zakonskoj regulativi, između ostalog, može obavljati poslove koji se odnose na: brigu o djeci, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, tjelesnu kulturu i šport, zaštitu i unaprjeđenje prirodnog okoliša, protupožarnu i civilnu zaštitu.

Stoga, Općina Kaptol ima mogućnost osnivati dječje vrtiće, sudjelovati u radu osnovnih škola i njihovu upravljanju, osnivati socijalne ustanove, dodjeljivati razne oblike socijalne pomoći, osnivati ustanove u kulturi, financirati rad kulturnih i sportskih organizacija, osnivati vatrogasne ustanove. Većinu navedenog, Općina Kaptol u skladu sa svojim mogućnostima aktivno radi u cilju podizanja kvalitete života svojih stanovnika.

Tablica 11. Ostvarenje proračuna u 2014. u Općini Kaptol
(Izvor: www.ijf.hr/upload/files/file/newsletter/98.pdf; opcina-kaptol.com).

	Po stanovniku, u kunama			Broj stanovnika	Ukupno, u mil. kuna			Razina transparentnosti
	Prihodi	Rashodi	Suficit ili deficit		Prihodi	Rashodi	Suficit ili deficit	
2014	1.240	1.283	-43	3.472	4,3	4,5	-0,1	0
2015*	1.320	1.228	+92	3.472	4,6	4,3	+0,3	n/p

*U 2015 godini se provodio IPARD projekt izgradnje sustava odvodnje, te su apsolutni prihodi i rashodi bili veći za vrijednost projekta u iznosu od 4.476.900kn.

3.4.1. OBRAZOVANJE

Na području Općine Kaptol nema ustanova za predškolski odgoj (jaslice, vrtić), no u okviru Osnovne škole Vilim Korajac provodi se tzv. Mala škola, kao priprema za polazak u školu i socijalizaciju djece. Općina Kaptol sufinancira pohađanje tog programa kojeg pohađa oko 20-tak djece, kroz sufinanciranje plaće djelatnice. Djeca predškolske dobi iz naselja s područja Kaptola polaze vrtiće i jaslice u gradu Požegi i Općini Velika, što Općina također sufinancira sa 500,00kn po djetetu.

Tablica 12. Stanovništvo prema pohađanju predškolskog odgoja 2011.
(Izvor: Popis 2011)

Područje	Stanovništvo	Predškolsko obrazovanje	Udio %
RH	4.284.889	83.232	1,9425%
Požeško-slav. županija	78.034	829	1,0624%
Kaptol	3.472	50	1,4401%

Djelatnost osnovnog školstva provodi se na području Općine u jednoj osnovnoj školi (Osnovna škola Vilima Korajca) u naselju Kaptol i dvjema područnim školama u naseljima Alilovci i Podgorje. Uvjeti rada (uređenje škole i opremljenost) su dobri, premda značajan broj učiteljskog kadra, posebno u predmetnoj nastavi, putuje iz znatno udaljenih drugih mjesta do posla. Ukupno je zaposleno 34 učitelja, te 11

ostalih djelatnika. U 2016. U nastavi pomaže i 2 pomoćnika u nastavi za djecu s teškoćama u razvoju.

Osnovnu školu pohađa 285 učenika (podatak iz školske godine 2015/16) raspoređenih u 19 razrednih odjela, od kojih su 4 kombinirana razredna odjela u područnim školama (2 u Alilovcima i 2 u Podgorju). Prije samo 10 godina (2004/05) u 23 razredna odjeljenja bilo je čak 528 učenika. To jasno govori o drastičnom smanjenju stanovništva na području Općine. Zbog smanjenja broja učenika, od školske godine 2015/16, Osnovna škola radi samo u jednoj smjeni, čime se značajno podiže kvaliteta rada. Osigurana je i prehrana za učenike u školskoj kuhinji, koju učenici plaćaju oko 80 kn mjesečno. Za učenike slabijeg imovinskog statusa, ovaj trošak plaća Centar za socijalnu skrb. Prijevoz učenika iz udaljenijih naselja organiziran je i besplatan za sve učenike.

Tablica 13. Dobna i obrazovna struktura stanovništva
(Izvor: Popis 2011, DZS).

STANOVNIŠTVO			DOBNA STRUKTURA			OBRAZOVNA STRUKTURA starijih od 15g.			
2001	2011	2011/ 2001	0-14	15-64	65 i više	Nezavršena osnovna škola	Završena osnovna škola	Završena srednja škola	Završena viša škola ili fakultet
4.007	3.472	-	19,84%	66,88%	13,28%	10,71%	38,88%	45,20%	5,21%

Slika 8. Osnovna škola Vilima Korajca Kaptol (Izvor:web stranica škole)

Školsku knjižnicu u Osnovnoj školi, osim učenika škole, koriste i stanovnici sela. Dodatno, od rujna 2015. u prostorijama Općine Kaptol, otvoren je Stacionar Gradske knjižnice i čitaonice Požega, s radnim vremenom utorkom i četvrtkom od 10:00-12:00 i 17:00-19:00, u kojem se nudi preko 700 primjeraka knjiga za sve generacije.

Problem organizacije i provedbe različitih sportskih aktivnosti u zatvorenom, riješen je 2007. godine otvorenjem Školske športske dvorane, uz Osnovnu školu, ukupne površine 1500 m² s pratećim sadržajima – klupske i nastavne prostorije površine 800 m².

Tablica 14. Obrazovna struktura starijih od 15g.
(Izvor: Popis 2011)

stariji od 15g	bez škole	udio bez srednje škole	viša škola	fakultet	doktorat	udio visokoobrazovanih
2.783	99	49,59%	145	76	-	5,21%

Srednjoškolsko obrazovanje učenici nastavljaju u drugim gradovima Požeško-slavonske županije, uglavnom u Požegi. U Požegi djeluje niz srednjih strukovnih škola (Obrtnička, Poljoprivredna, Ekonomska, Tehnička) i 2 gimnazije. Prema popisu iz 2011. god., ukupno je 411 učenik pohađao srednju školu, od čega je čak 104 učenika išlo u tehnička i srodna zanimanja, a 47 učenika u gimnaziju. Za pohađanje srednje škole organiziran je autobusni prijevoz, koji nije besplatan, te ga sufinancira Općina u manjem postotku (do 20%).

Popis 2011. god. je pokazao i da 58 studenata iz Kaptola pohađa neku višu školu, te 102 studenta pohađaju visoku školu (fakultet), a što predstavlja solidnu bazu za budući razvoj ljudskih potencijala, uz preduvjet njihovog vraćanja u rodno mjesto i ostanak.

Na području Općine ne djeluje niti jedna ustanova za obrazovanje odraslih, no takvi programi su dostupni u obližnjoj Požegi. Također, Lokalna akcijska grupa Barun Trenk (nevladina neprofitna organizacija kojoj je cilj ruralni razvoj) ima zadaću animirati i educirati lokalno stanovništvo, te povremeno provodi edukacijske programe kraćeg trajanja.

Uzevši u obzir relativno nisku razinu obrazovanja lokalnog stanovništva, bilo bi potrebno posvetiti pozornost provedbi prilagođenih programa obrazovanja (osposobljavanja, predavanja, seminari) u čemu se Općina može značajnije uključiti, a što se može financirati i putem EU fondova.

3.4.2. UDRUGE I ZADRUGE

Na području Općine djeluje jedno kulturno-umjetničko društvo (KUD Ivo Čakalić) i pet vatrogasnih društava. Češka Beseda, društvo s dugom tradicijom, u prošlosti je osnovala i svoju češku školu. Danas društvo djeluje u svojim prostorijama, te radom, kroz razne susrete i kulturne manifestacije (njegovanjem materinskog jezika i običaja) obogaćuje kulturna događanja.

U Registru udruga u kolovozu 2016. god., bilo je ukupno navedeno 29 aktivnih udruga. Od gospodarskih udruga mogu se izdvojiti: Udruga vinogradara, vinara i voćara VINO-KAP, Udruga Zlatna dolina Požega, Udruga proizvođača povrća, Udruga uzgajivača goveda Općine Kaptol, Udruga uzgajivača ovaca Požeštine, Udruženje seljaka Kaptol, Udruga za potporu poljoprivredi Moja Zemlja i Udruga uzgajatelja malih životinja Slavonac Kaptol.

Športske udruge su: NK Kaptol (nogomet), Lovačko društvo Vepar, Radioamaterski klub Kaptol. Općina potpomaže financijski njihov rad sufinanciranjem troškova u

iznosu oko 70.000 kuna godišnje. Premda osnovane, posljednjih godina ribolovne udruge i udruga plesača nisu značajnije aktivne.

Iako značajan broj, nisu sve udruge aktivne što se može vidjeti i prema datumima njihovih službenih dokumenata. Tek je 15-tak udruga koje redovito održavaju Skupštine i imaju važeće mandate svojih predstavnika. Unatoč tome, civilno društvo je važan faktor za razvoj malog ruralnog područja kao što je Kaptol.

3.4.3. OSTALA DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje na području Općine Kaptol ima ugovoreno u djelatnosti opće/obiteljske medicine 1 tim (1 doktor i 1 medicinska sestra), u djelatnosti stomatologije 1 tim (1 doktor stomatologije i 1 medicinska sestra), a u djelatnosti zdravstvene njege u kući Ustanovu za zdravstvenu njegu u kući „Zlata Katić.“ Požega ima ugovorenu 1 medicinsku sestru koja obavlja praksu na području Općine Kaptol (patronaža).

U ljekarničkoj djelatnosti, ljekarna „Škoko“ ima jednu ljekarničku jedinicu s jednim farmaceutom, lociranu na području Općine Kaptol, dok veterinarske usluge obavlja Veterinarska stanica Požega, s ambulantom u Velikoj i Kutjevu.

Tijekom godine na području Općine Kaptol održava se nekoliko kulturnih manifestacija, prvenstveno u cilju njegovanja tradicije i poticanja gospodarskog razvoja (sajmovi), te druženja lokalnog stanovništva. Najznačajniji su Zlatni glas Zlatne doline (festival pjevača amatera) i Naše jaro (prijevod: naše proljeće) kao jedinstvena manifestacija u Hrvatskoj, smotra dječjeg folklora čeških nacionalnih manjina, na kojemu se okupi i do 20-tak plesnih skupina iz 16 beseda.

Slika 9. Festival Zlatni glas Zlatne doline 2016.

(Izvor: o34portal.hr)

Od postojećih građevina koje se koriste u kulturne svrhe, mogu se navesti objekti u vlasništvu Dobrovoljnih vatrogasnih društava (vatrogasni domovi) u naseljima: Alilovci, Doljanovci, Golo Brdo, Kaptol, Pogorje, od kojih neki imaju i kuhinje. Društveni domovi u naseljima Češljakovci, Novi Bešinci i Ramanovci su uređeni i također služe za potrebe organizacije različitih manifestacija ili okupljanja.

Što se tiče vjerskih ustanova, na području Kaptola je Župa Sv. Petra i Pavla. Od sakralnih građevina, ovdje se nalazi samo jedna katolička crkva (u Općinskom središtu), dok se u ostalim naseljima nalaze kapelice, te zvonik (Alilovci). Naselje Podgorje pripada župi s područja Grada Kutjeva.

Ukupno je u funkciji sedam mjesnih groblja, i sva su u vlasništvu Općine. Općina ih održava i uređuje. Od 2016. godine zakup grobnog mjesta se plaća i iznosi 1.400 kn. Za stanovnike koji nemaju boravište na području Općine, zakup je 4.200 kn. Trenutno nema potreba za dodatnim proširenjima ili gradnjom novih groblja. Ipak, postoji potreba za izgradnjom parkirališnih mjesta pored groblja u Kaptolu, uređenje sanitarnog čvora u mrtvačnici u Kaptolu, te nabavku rashladne vitrine za pokojnike za mrtvačnicu u Kaptolu.

Sportski tereni na području Općine su: 3 nogometna igrališta (Kaptol, Alilovci, Ramanovci), 2 rukometna igrališta (Kaptol), 1 košarkaško igralište i 1 odbojkaško igralište. Na području sporta, uočena je potreba za razvojem i obnavljanjem ostalih sadržaja vezanih uz sport (tribine, dodatne prostorije, opremanje), a osobita je potreba za organizacijom sportskih manifestacija. Nedostaje kvalitetnog i stručnog, profesionalnog sportskog kadra koji bi potaknuo snažnije razvoj sporta.

Sustav socijalne skrbi na području županije provodi se kroz rad 9 ustanova socijalne skrbi i 2 Centra za socijalnu skrb. Međutim, od navedenih niti jedna ustanova se ne nalazi na području Općine Kaptol. Ipak, Centar za socijalnu skrb Požega nadležan je za područje Općine Kaptol.

3.5. TRŽIŠTE RADA

3.5.1. NEZAPOSLENOST I NEAKTIVNOST

Prema popisu stanovništva iz 2011. god. u Općini Kaptol bilo je čak 1.605 osoba (od ukupno 2.783) starijih od 15 godina koji su se izjasnili kao ekonomski neaktivni. Među njima je 682 umirovljenika, 334 osobe koje se bave obvezama u kućanstvu, a 349 je bilo učenika ili studenata. Nezaposlenih (koji su se izjasnili kao zainteresirani za zapošljavanje) je bilo 298.

Tablica 15. Evidencija nezaposlenih
(Izvor: Statistika HZZ-a)

KAPTOL	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Registrirana nezaposlenost	245	289	309	323	356	306	249
Ulasci u evidenciju nezap.	300	278	327	347	356	339	305
Izlasci iz evidenciju nezap.	231	249	317	302	347	413	356

Stopa zaposlenosti je iznimno niskih 31,6%, dok se razvijene zemlje Europske unije ponose postocima od prosječnih 65%.

Od 181 registriranih nezaposlenih osoba koje žive u Općini Kaptolu u 2016. godini, 22 nema završenu osnovnu školu, 40 ima završenu samo osnovnu školu, 96 ima završenu srednju školu, 9 ima završenu višu školu, 14 ima završen fakultet.

Najveći izazov u području je upravo smanjenje broja neaktivnih (uz nezaposlene), pa je potrebno strateški provoditi intervencije u području koje će smanjiti negativne brojke, te generalno smanjiti rizike od moguće socijalne isključenosti i siromaštva.

3.5.2. IZVORI SREDSTAVA ZA ŽIVOT

Čak 46% stanovnika (2011.) nema nikakve prihode za vlastiti život, što je neuobičajen podatak za poljoprivredno područje na kojemu uglavnom svako kućanstvo ima na raspolaganju određenu poljoprivrednu površinu, ukoliko ne za komercijalnu proizvodnju, onda za vlastitu proizvodnju hrane.

Rad na vlastitom kućanstvu, premda se proizvodi određena količina hrane za vlastitu konzumaciju, često nije evidentiran. Dodatno, pretpostavlja se da određeni broj stanovnika posluje u sivoj zoni, te ne iskazuje prihode koje ostvaruje.

Tablica 16. Izvori sredstava za život
(Izvor: Popis 2011. god.)

Ukupno, spol	Prihodi od stalnog rada	Prihodi od povremenog rada	Prihodi od poljoprivrede	Starosna mirovina	Ostale mirovine	Prihodi od imovine	Socijalne naknade	Ostali prihodi	Povremena potpora drugih	Bez prihoda	Nepoznato
3.472	727	96	167	284	424	7	216	48	46	1.585	1
M- 1734	453	74	128	132	215	5	94	17	25	677	1
Ž- 1738	274	22	39	152	209	2	122	31	21	908	-

3.5.3. ZAPOSLENI PREMA DJELATNOSTIMA

Tablica 17. prikazuje broj zaposlenih po sektorima. Moguće je vidjeti kako je najviše zaposlenih u sektoru poljoprivrede, te trgovine na veliko i malo. Značajan je i podatak koji se dobije zbrojem tri javna sektora (javna uprava, školstvo i zdravstvo) gdje je vidljiva orijentacija na zapošljavanje u javnom sektoru.

Tablica 17. Zaposlene osobe po području djelatnosti
(Izvor: Popis 2011. god.)

Područje djelatnosti	Ukupno
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	188
B Rudarstvo i vađenje	13
C Prerađivačka industrija	167
D Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	7
E Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje ...	13
F Građevinarstvo	98
G Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i ...	114
H Prijevoz i skladištenje	35
I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	40
J Informacije i komunikacije	5
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	7
L Poslovanje nekretninama	1
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	16
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	5
O Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	65
P Obrazovanje	46
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	31
R Umjetnost, zabava i rekreacija	9
S Ostale uslužne djelatnosti	17
T Djelatnosti kućanstava kao poslodavca, djelatnosti kućanstva ...	1
U Djelatnost izvanteritorijalnih organizacija i tijela	-
Nepoznato	1

Prosječna cijena rada (neto plaće) u RH iznosila je 4.878 kuna, dok je zaostatak za republičkim prosjekom u Požeško-slavonskoj županiji iznosi 22,0% (3.804 kuna).

3.6. GOSPODARSTVO

3.6.1. OSNOVNI POKAZATELJI

Na području Općine Kaptol nema velikih industrijskih pogona. Gospodarsku strukturu čine samo mali poduzetnici (15 aktivnih d.o.o. i 10 aktivnih j.d.o.o. i 1 posrednička zadruga) i nekoliko manjih gospodarsko-obrtničkih pogona. Lokalno stanovništvo se uglavnom bavi poljoprivredom za vlastite potrebe, pa se gospodarstvo Općine i ne može promatrati kao dio organiziranog ekonomskog sustava.

Općenito, gospodarstvo Općine snažno je povezano sa gospodarstvom obližnjeg županijskog središta, Požege, te ovisno o stupnju razvoja na razini šire zajednice. Samo manji dio zaposlenih osoba s područja Općine Kaptol doista i radi u Kaptolu. Ostali dnevno migriraju (prosječno 15-tak km) prema Požegi, Kutjevu i drugim većim mjestima prema lokacijama s većom koncentracijom uglavnom prerađivačke industrije.

Gospodarske značajke područja i razvoj gospodarstva određene su s jedne strane prirodnim resursima, kao što su klima, položaj, vrijednost i vrsta tla, te s druge strane tržišnim uvjetima, stanjem infrastrukture i tehničko-tehnološkim napretkom. Komparativne prednosti Kaptola su plodno poljoprivredno tlo, bogatstvo šuma i voda, relativno dobar prometni položaj (solidna povezanost sa autocestom), tradicija i iskustvo rada u poljoprivredi i malom gospodarstvu, te dobra pokrivenost nužnom infrastrukturom. S druge strane, slabije su ocijenjena obilježja prostora: niska kupovna moć lokalnog stanovništva, nedovoljno razvijeni ljudski potencijali za razvoj inovativnog i tehnološki naprednog gospodarstva, udaljenost od velikih gradskih središta (Osijek, Zagreb).

Kako je sjedište tvrtke kriterij za teritorijalno pozicioniranje kod izrade financijski analiza, a ne samo poslovanje, te zbog malog broja poduzetnika koji posluju sa sjedištem u Općini Kaptol, ovdje analiziramo stanje gospodarstva na razini Požeško-slavonske županije. Čak i na županijskoj razini, temeljem kriterija sjedišta, nepravedno su isključene velike nacionalne tvrtke koje posluju na području županije (HŽ, HT, HEP, Hrvatske šume, Hrvatske vode, itd.).

Tablica 18. Indeks gospodarske snage županije i njegove sastavnice
(Izvor: Izračuni HGK, DZS, FINA)

BDP po stanovniku, prosjek 2011.-2013., RH=100	59,7
Prosječne neto plaće po zaposlenom, prosjek 2012.-2014., RH=100	87,3
Ukupni prihodi poduzetnika po zaposlenom, prosjek 2013.-15., RH=100	57,8
Neto prihod poduzetnika po zaposlenom, prosjek 2013.-2015., RH=100	47,0
Prihod po inozemnom tržištu po zaposlenom, prosjek 2013.-15., RH=100	71,6
Stopa nezaposlenosti, prosjek 2013.-2015., prosjek RH u odnosu na županiju	71,6
Demografija – indeks promjene broja stanovnika 2030./2013.	84,5
HGK indeks gospodarske snage, RH=100	68,5

Požeško-slavonska županija izvozno je orijentirana u segmentima prerađivačke industrije (drvena, metalska, prehrambena). Svoj potencijal Županija vidi u daljnjem razvoju poljoprivrednih proizvoda (temeljem osnovanih više od 5.000

OPG-a), stavljanju svojih prirodnih potencijala u gospodarsku funkciju (voda čini 2% površine, postojeći termalni izvori, 43% površina su obradiva zemljišta, 45% površine je pod šumom), te razvoju selektivnih oblika turizma.

Kakvi su efekti gospodarske krize bili na Požeško-slavonsku županiju jasno pokazuje podatak da je na razini RH u 2013. god. došlo do smanjenja BDP-a za 5,2%, dok je u istom razdoblju u Požeško-slavonskoj županiji došlo do smanjenja BDP-a za čak 12,8%. To je posebno posljedica snažne ovisnosti o izvoznim tržištima. Isto tako, efektom oporavka izvoznih tržišta, može se očekivati i oporavak u narednim godinama.

Financijska agencija je prikupila i obradila 690 godišnjih financijskih izvješća za poslovnu 2014. godinu za poduzetnike (trgovačka društva) s područja Požeško-slavonske županije.

Tablica 19. Pokazatelji poslovanja Požeško-slavonske županije
(Izvor: FINA)

Požeško-slavonska županija	2010	2011	2012	2013	2014
Broj poduzetnika	597	621	614	674	690
Ukupni prihodi/mil kn	3.085	3.238	3.222	3.258	3.227
Ukupni rashodi/mil kn	3.116	3.219	3.231	3.200	3.161
Dobit nakon oprezivanja/mil kn	75	80	98	149	153
Gubitak nakon oprezivanja/mil kn	121	105	120	105	100
Konsolidirani financijski rezultata/mil kn	-46	-25	-22	44	53
Broj zaposlenih na bazi sati rada	8.062	7.786	7.464	7.407	7.614
Prosječna neto plaća po zaposlenom	3.505	3.579	3.702	3.798	3.804
Ukupni prihodi po zaposlenom/000 kn	383	416	432	440	424
Neto dobit/gubitak po zaposlenom/kn	-5.687	-5.145	-2.885	5.963	7.023
Broj poduzetnika investitora		103	103	99	110
Investicije u dugotrajnu imovinu/mil kn		122	168	181	306
Ekonomičnost poslovanja/%	99	99,4	99,7	101,8	102,1
Rentabilnost prometa/%	-1,5	-1,2	0,7	1,4	1,7
Rentabilnost ukupne imovine neto/%	-1,0	-0,9	-0,5	0,9	1,1
Rentabilnost vlastitog kapitala/%	-4,2	-4,0	-2,7	4,6	4,9

Pokazatelji produktivnosti rada za Požeško-slavonsku županiju, kao posljedica strukture gospodarstva i gospodarskim krizama, nisu dovoljno dobri. Prema ukupnim prihodima po zaposlenom, Požeško-slavonska županija je samo ispred Ličko-senjske županije.

Po produktivnosti rada mjerenom neto dobiti, Požeško-slavonska županija na 11. je mjestu u RH. Po ukupnoj ekonomičnosti, na 100 kuna rashoda je skromnih 101,6 kuna prihoda. Po pokazateljima rentabilnosti prometa, PSŽ je 7. (sedma) u RH (pozitivan prinos od 1,4%). Sve navedeno se u potpunosti odnosi i na Općinu Kaptol, koja je u sklopu Požeško-slavonske županije.

Vanjskotrgovinska bilanca društava s ograničenom odgovornosti na razini Požeško-slavonske županije uglavnom je, zbog izvozne orijentacije, pozitivna.

Primjer je 2011. godina kada je vanjskotrgovinski suficit iznosio 200 milijuna kuna, dok je 2012. godine narastao na 235 milijuna kuna. Snažna izvozno orijentiranja prerađivačka industrija osigurava značajnu prisutnost na međunarodnim tržištima (tradicionalno zbog raspoloživih sirovina – drvena, staklarska, metalurška, prehrambena i sve manje tekstilna). Najjači izvozni proizvodi su štednjaci, peći, kamini, radijatori, čokolada, namještaj i košulje. Izvoz se ponajviše ostvaruje sa zemljama EU (Njemačka, Italija, Slovenije), te Bosnom i Hercegovinom, ali i drugim zemljama.

Tablica 20. Robna razmjena po gradovima i općinama (000kn)

Izvor: DZS

	IZVOZ		UVOZ	
	2011.	2012.	2011.	2012.
RH	71.234.060	72.233.613	121.036.155	121.504.191
Požeško-slavonska	680.124	747.516	479.762	511.894
POŽEGA	434.709	463.238	297.072	334.300
PAKRAC	125.760	141.095	104.983	108.380
LIPIK	78.404	82.418	28.822	30.396
KUTJEVO	37.069	57.605	33.011	24.097
PLETERNICA	2.443	2.040	8.932	7.813
KAPTOL	998	743	284	90
BRESTOVAC	391	64	4.372	4.335
JAKŠIĆ	297	125	1.322	1.477
VELIKA	51	78	936	999
ČAGLIN	-	111	-	7

Indeks razvijenost, kao kompozitni pokazatelj (ponderirani prosjek više društveno-gospodarskih pokazatelja) jasno ukazuje na stanje u Općini Kaptol.

Tablica 21. Pokazatelji razvijenosti Općine i usporedbe

(Izvor: MRRFEU)

Pokazatelji	RH	PSŽ	Kaptol
Prosječni dohodak per capita	28.759	20.760	14.571
Prosječni izvorni prihodi per capita	3.310	1.368	497
Prosječna stopa nezaposlenosti	16,00%	19,50%	23,30%
Kretanje stanovništva	99,40%	93,90%	95,90%
Udio obrazovanog stanovništva od 16-65g	77,70%	67,92%	59,63%
Indeks razvijenosti		33,81%	57,67%
Skupina		I	II

3.6.2. POLJOPRIVREDA

Podaci Državne geodetske uprave pokazuju da su u strukturi površina Općine Kaptol najzastupljenije poljoprivredne površine koje pokrivaju 52,36% ukupne površine Općine (4.475,89 ha). Od toga je 67,87% oranica, 2,94% voćnjaka, 3,95% vinograda i 12,11% livada. Čak 467ha (5,5%) navodi se kao neplodno zemljište. Broj stanovnika na 100 ha iznosi 90 (za usporedbu, u županiji je 96 stanovnika na 100 ha, dok je u RH na 141 stanovnik na 100 ha).

Podaci iz ARKODA (tablica 19.) pokazuju površine evidentirane u cilju dobivanja poljoprivrednih poticaja, a što označava i ozbiljnije opredjeljenje za profesionalne bavljenje poljoprivrednom proizvodnjom. Fragmentiranost i usitnjenost parcela ograničavajući je čimbenik razvitka poljoprivrede, ne samo u Općini Kaptol, nego na prostoru cijele RH.

Tablica 22. Površina (ha) prema vrsti korištenja evidentirana u ARKOD
(Izvor: APPRRR)

Poljoprivredne površine	ha	Broj parcela
Oranica	2.601,2	2.391
Staklenik/plastenik	0,7	15
Vinograd	283,3	189
Voćnjak	86,7	232
Miješani trajni nasad	0,18	2
Orašaste kulture	0,11	
Ukupno	2.972,2	2.829

Vlasništvo zemlje je većim dijelom privatno (79%), no i dalje 21% državnog zemljišta predstavlja važan resurs i potencijal kojim se u narednim razdobljima treba kvalitetnije upravljati (prodaja, koncesija, najam).

Površine pod šumama su značajne (42,18% površine Općine) i daju značajno obilježje kako reljefu, tako i gospodarstvu u području. Hrvatske šume upravljaju s 97,06%, dok je samo 2,94% u privatnom vlasništvu.

Od 6.482 ha (u 6.877 parcela) pod vinogradima, u regiji Istočna kontinentalna Hrvatska, u podregiji Slavonija je 3.217,42 ha (4.984 parcela) ili 49,63%. Unutar te podregije, u Vinogorju Kutjevo (kojem pripada Kaptol) je 2016. god. bilo 1.288,06 ha (1.329 parcela). U Požeško-slavonskoj županiji proizvede se čak 10% ukupnog grožđa u Hrvatskoj, a otprilike isto toliko se i proizvede vina. Vinogradarstvo i voćarstvo imaju veliki razvojni potencijal. Sorte vinove loze koje se najviše uzgajaju su: graševina, pinot bijeli, pinot sivi, chardonnay, traminac, rizvanac, itd.

Prosječni prinosi poljoprivrede su manji od prosjeka EU, zbog zastarjele tehnologije, te učestalih suša i elementarnih nepogoda. Nedostaje skladišnih i preradbenih kapaciteta.

Tablica 23. Broj poljoprivrednih gospodarstava prema tipu i spolu nositelja (2015.)
(Izvor: APPRRR/statistika)

	OPG			OBRT			OSTALI			TRGOVAČKO DRUŠTVO			ZADRUGA		
	F	M	total	F	M	total	F	M	Total	F	M	Total	F	M	Total
Požeško-slavonska	1.410	3.843	5.253	20	69	89	1	3	4	7	41	48	1	11	12
KAPTOL	96	294	390		6	6				1	3	4		1	1

Tablica 24. Obrazovna struktura nositelja OPG-a (14.12.2015.)
(Izvor: APPRRR/statistika)

	Nema podatka	Nezavršena osn. škola	Osnovna škola	Srednja škola	Viša škola	Fakultet
Požeško-slav. županija	1.454	512	1.389	1.621	150	127
Kaptol	94	34	143	100	12	7

Tablica 25. Dobna struktura nositelja OPG-a (14.12.2015.)
(Izvor: APPRRR/statistika)

	<=40 GOD	41-45 GOD	46-50 GOD	51-55 GOD	56-60 GOD	61-65 GOD	>65 GOD	Ukupno
Požeško-slav. županija	665	377	616	736	705	657	1.650	5.406
Kaptol	54	32	43	53	56	48	115	401
UDIO	13,47%						28,68%	

Prema podacima iz Popisa poljoprivrede 2003, na području Kaptola 44 kućanstva su se bavila preradom poljoprivrednih proizvoda na svom kućanstvu kao dopunskom djelatnošću, 9 kućanstava je pružalo usluge rada vlastitom mehanizacijom, a još 66 navodi bavljenje „ostalim“ djelatnostima. Iako stariji podatak, ipak pokazuje na spremnost dijela stanovnika na pokretanje drugih djelatnosti na imanju u cilju ostvarenja dodatnog prihoda.

Važan pokazatelj je vidljiv i iz tablice 24., prema kojoj se više stotina kućanstava bavilo poljoprivrednom proizvodnjom koja nije bila namijenjena samo za vlastite potrebe već je ostvarivala prihode. Iako dio tih kućanstava nije u službenom sustavu poljoprivrednog poslovanja, jasan je pokazatelj resursne baze i poljoprivrednog poduzetničkog potencijala.

Tablica 26. Prihodi poljoprivrednih kućanstava od prodaje (2003. god.)
(Izvor: Popis poljoprivrede 2003.)

Prihod od prodaje	Kućanstva
Žitarice	263
Industrijsko bilje	128
Krmno bilje	4
Povrće	39
Cvijeće	1
Voće i grožđe	44

Vina i rakije, ulja	12
Goveda i mlijeka	84
Svinje	187
Ovce i koze	34
Perad i jaja	13
Dopunske djelatnosti	47

Po podacima Hrvatske poljoprivredne agencije, dobiveni su podaci za uzgojno valjane životinje u stočarskoj proizvodnji. Tijekom zadnje tri godine dolazi do pada po svim kategorijama stoke na području cijele županije (pa i Hrvatske).

Od govedarske proizvodnje, naglasak je na simentalskoj i hostein pasmini (meso i mlijeko). Ova proizvodnja je posebno važna zbog svoje komplementarnosti s ratarskom proizvodnjom. Broj proizvođača pada zbog niskih otkupnih cijena mlijeka, visokih kvalitativnih zahtjeva otkupljivača, te nestabilnog tržišta. Svinjogojstvo je također u padu, te zanemarivo. Razlozi su u zahtjevnim postupcima provedbe uzgojno selekcijskog rada, pa se rijetki odlučuju za ovu proizvodnju, a i oni koji jesu imaju malu brojnost matičnog stada.

Unatoč dobrim uvjetima za uzgoj ovaca i koza, uvjeti na tržištu ponovno negativno utječu na pokretanje ozbiljnije proizvodnje. Smanjenja kupovna moć, sveopća kriza, te nepostojanje organiziranog otkupa mesa i mlijeka uzrokuje ovakvu situaciju.

Tablica 27. Broj grla stoke i broj košnica pčela (ožujak 2016)
(Izvor: APPRRR/statistika)

GOVEDO		KONJI		KOZE		OVCE		SVINJE		PČELE	
Broj grla	Broj PG-a	Broj grla	Broj PG-a	Broj grla	Broj PG-a	Broj grla	Broj PG-a	Broj grla	Broj PG-a	KOŠNICE	Broj PG-a
504	44	31	5	32	4	745	35	117	40		

Šumarstvo je važna gospodarska grana, no stvarni efekti za lokalno gospodarstvo nisu dovoljni (zbog centraliziranog upravljanja). Izgrađenost šumskih cesta ne zadovoljava, posebno u višim i teže pristupačnim uvjetima, pa se starije šuma slabije sijeku dok su mlađe otvorenije i više sječene. Privatnim šumama se ne upravlja adekvatno, što je posebno otežano slabom informiranošću i znanjem vlasnika šuma.

Lovstvo ima veliku tradiciju i značaj za gospodarski razvoj. Lovišta su bogata divljači (jelen, srna, divlja svinja, zac, fazan, jazavac, itd.). Na području Općine Kaptol nalazi se osam lovišta, od kojih su 2 u cijelosti na području Općine (Južni Papuk III i Kaptol) sa ukupnom površinom od 4.296 ha. Ostala lovišta pokrivaju dodanih 2.029 ha na području Kaptola. To su velike površine i sve su u zakupu ili koncesiji. Njima se upravlja kroz rad lovačkih udruga i društava.

3.6.3. MALO I SREDNJE PODUZETNIŠTVO

Najveći potencijal razvoja, uz poljoprivredu, na području Općine Kaptol ima malo i srednje poduzetništvo, uz pretpostavku jačanja stručnosti i inovativnosti sektora. U tom smislu značajan poticaj bi se postigao uspostavom obrtničkih i gospodarskih zona na prostoru Općine, kroz koje bi se dala podrška postojećim i novim poduzetnicima.

U lipnju 2016. god. osnovana je Gospodarska zona Novi Bešinci na površini od 12,96 ha. Nositelj i organizator razvoja Gospodarske zone Novi Bešinci je Općina Kaptol. Područje je djelomično izgrađeno jer je zona formirana oko već ranije izgrađenog gospodarskog objekta (BOR d.o.o.). U zoni je moguće pokrenuti cijeli spektar djelatnosti, od trgovačke, uslužne do poljoprivredne (osim građevina za držanje životinja).

Na prostoru Općine nema poduzetničkih potpornih institucija, pa su poduzetnici okrenuti institucijama u obližnjim gradovima (Regionalna razvojna agencija Požeško-slavonske županije Panora u Požegi, PLINK – Pleternički inkubator u Pleternici, Poduzetnički centar Pakrac). U smislu ruralnog razvoja, Lokalna akcijska grupa Barun Trenk (udruga za ruralni razvoj) pružat će savjetodavnu potporu pri razvoju lokalnih projekata.

Tablica 28. Broj aktivnih poduzetnika
(Izvor: HOK registar, HGK registar)

Broj aktivnih obrtnika i trgovačkih društava	Broj aktivnih obrtnika 20.10.2015.	Broj aktivnih trgovačkih društava 01.03.2016.	Broj aktivnih trgovačkih društava s više od 10 zaposlenih
KAPTOL	36	35	0

Analizom podataka iz Obrtnog registra, u kojima se mogu vidjeti svi obrti, pa čak i oni u mirovanju i odjavljeni, vidljivo je da je na području Općine Kaptol u prethodnim godinama bilo registrirano čak 105 obrtnika. Međutim, broj aktivnih obrtnika je samo 34 (kolovoz 2016.). U međuvremenu, prestalo je s radom čak 15 ugostiteljskih radnji, 12 građevinskih obrta, 7 poljoprivrednih obrta, 9 trgovina, i drugi obrtnici koji su trebali razvijati svoje poslovanje. Razlozi za to leže u općoj nepovoljnoj gospodarskoj slici i lošoj poduzetničkoj klimi koja se mora rješavati na nacionalnoj razini.

Tablica 29. Struktura aktivnih obrtnika po djelatnosti, 2016.
(Izvor: HOK registar)

poljoprivreda	8
Graditeljstvo	6
ugostiteljstvo	4
Instalateri	3
Autoservisi	3
Trgovina	2
Prijevoz	2
Soboslikar	2

Frizer	2
prerada papira	1
Čišćenje	1
UKUPNO	34

3.6.4. *TURIZAM*

Premda obiluje prirodnim ljepotama u kojima se smjenjuju plodna slavonska polja, vinogradi, brežuljci i šumovita brda, kao i bogata kulturno-povijesna baština, Općina Kaptol ne uspijeva kapitalizirati na ovim resursima i razviti uslužne djelatnosti i turizam u području. Kaptol nema turističku zajednicu, niti se vodi evidencija o broju dolazaka. Nema značajnih smještajnih kapaciteta.

Poseban potencijal je sam položaj Općine na području Parka prirode „Papuk“, čime se otvaraju mogućnosti za cjelogodišnju rekreaciju i aktivni odmor (planinarenje, izleti, vožnja biciklima, geo-edukacija, itd.). Osim toga, brojne su mogućnosti za razvoj ribolovnog i lovnog turizma (bogatstvo sitne, pernate i krupne divljači na Papuku). Značajni elementi turističke ponude su i kulturno-povijesna obilježja (Stari grad Kaptol u Općinskom središtu, srednjovjekovni grad), te arheološka baština.

Poljoprivreda je također odlična baza za razvoj turizma, jer se radi o očuvanom ruralnom prostoru sa ambijentalnom vrijednošću. Pri tome se mogu istaknuti ekološka poljoprivreda, proizvodnja zdrave hrane i tradicijskog graditeljstva, te specifične kategorije selektivnog turizma. Sve se može upotpuniti ugostiteljskim sadržajima sa obilježjima tradicionalnog kulinarstva i oživljavanja tradicijskih obrta.

Upravo u segmentu turizma važno je naglasiti vrijednu i jedinstvenu kulturno-povijesnu baštinu koja se nalazi na području Kaptola. Brojni značajni arheološki i povijesni lokaliteti dokaz su kontinuirane naseljenosti na ovom području od mlađeg kamenog doba, pa sve do danas. Najznačajniji su svakako Stari grad Kaptol, te 4 zaštićena arheološka lokaliteta (od 13 pronađenih).

Slika 10. Stari grad Kaptol
(Izvor:opcina-kaptol.hr)

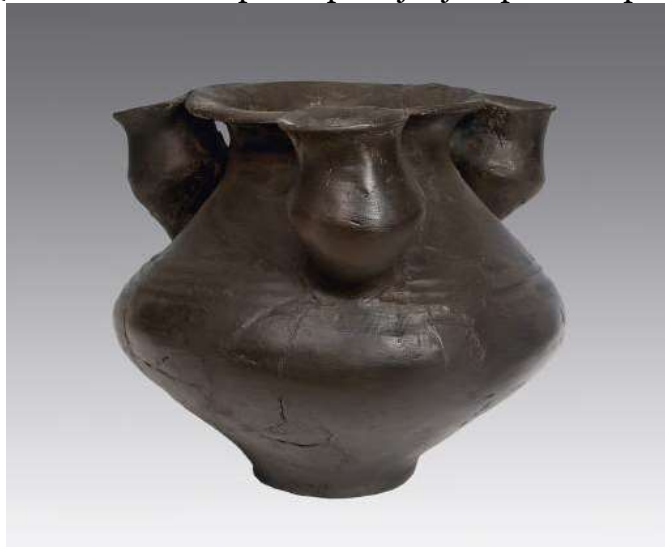

Stari grad Kaptol je srednjovjekovni grad u Općinskom središtu, izgrađen kao kasnogotički renesansni kaštel s kružnim polukulama i četvrtastom ulaznom kulom. Od drugog svjetskog rata nije bio obnavljan, te se rade napori da se u fazama obnavljaju pojedini njegovi dijelovi. Stari grad je predan na upravljanje i vlasništvo Požeškoj biskupiji.

Arheološki lokaliteti potječu iz prapovijesnog razdoblja, jedan pripada antici, dok su ostali srednjovjekovni. Najznačajnije povijesno razdoblje je Željezno doba (8.-3. st.pr.Krista), po kojemu se u europskim okvirima ovo razdoblje čak naziva Kaptolačka kultura. Drugo važno razdoblje je Srednji vijek kada se na vrhovima gorja podižu srednjovjekovne obrambene utvrde i kada nastaje već spomenuti Stari grad Kaptol. Zbog zlatne groznice iz toga doba ostao je naziv Vallis Aurea (zlatna dolina) u kojoj se nalazi i Općina Kaptol.

Na arheološkom lokalitetu Gradci otkriveno je 11 grobnih humaka (tumula) u sklopu nekropole iz starijeg željeznog doba. Lokalitet se nalazi u šumskom području na oko 450m nadmorske visine, i zauzima oko 10ha. Istraživanja su donijela brojne nove i važne spoznaje o halštatskoj kulturi. Pronađene su: keramičke posude, željezno oružje, brončani ukrasi, pogrebna oprema, kernos (poseban tip posude), željezne bojne sjekire sa zaliscima itd. Sve navedeno predstavlja veliki potencijal za razvoj jedinstvenog oblika turizma kroz promociju arheološke baštine. Općina Kaptol predlaže izgradnju Arheološkog parka, za edukaciju i popularizaciju povijesti Kaptola.

Slika 11. Pronađena posuda Kernos (Gradci)
(Izvor: Prostorni plan upravljanja Općine Kaptol)

U kategoriji života i rada važni resursi koji se mogu valorizirati su: folklor, rukotvorine, tradicijsko građenje, gastronomija i enologija. Vinari, uz proizvodnju vina, svoju priliku vide i u razvoju ruralnog turizma, kroz ulaganje u uređenja kušaonica vina. Od gastronomskih posebnosti ističu se posebno tradicijska jela: kulen, domaće svinjske kobasice, čvarci, čobanac, sarme, fiš, itd.

Područje Kaptola je tradicionalno poljoprivredno područje gdje seljačka gospodarstva mogu uz usluge smještaja i prehrane ponuditi i mogućnost sudjelovanja u poljoprivrednim radovima (berbe). Ponuda se može obogatiti i raznim edukativnim sadržajima o tradicijskom načinu života.

U smislu razvoja eko-turizma, važno je spomenuti ekološku mrežu NATURA 2000, koja obuhvaća područja važna za očuvanje ugroženih vrsta biljaka i životinja i stanišnih tipova. Na području Općine Kaptol to su područja važna za divlje svojte i stanišne tipove, te ptice primarno na području Papuka. NATURA 2000 područje se treba prepoznati kao prilika, a ne kao kočnica razvoja.

3.6.5. ZELENA EKONOMIJA

Kroz odredbe Prostornog plana uređenja Općine Kaptol (Izmjene 2012.), Općina se jasno opredijelila za poticanje korištenja alternativnih izvora energije (sunčeva energija, energija vjetra, energija vode, bioenergija, energija biomase, geotermalna energija, i sl.), uspostavu sustava malih hidroelektrana za lokalne potrebe, te uvođenje kogeneracijskih postrojenja. Naglašava se obnovljivost izvora te ekološka prihvatljivost i smanjenje zagađenja. Prostorni plan predviđa uvjete i prostore na kojima se te aktivnosti mogu organizirati i provoditi.

Trendovi interesa za ulaganja u sektor proizvodnje energije iz obnovljivih izvora ubrzano rastu. Osim interesa za ulaganja na raspolaganju su i značajna bespovratna sredstva i poticaji nacionalnih fondova i Europske unije. Geografski položaj, klima, reljef i vegetacija pružaju optimalne uvjete za korištenje obnovljive biomase, kao i drugih obnovljivih izvora energije.

3.7. ANALIZA OPERATIVNIH KAPACITETA OPĆINE

Općina Kaptol je kao upravna jedinica formirana temeljem Zakona o područjima županija, gradova i Općina u Republici Hrvatskoj. Obavlja poslove lokalne samouprave. U dijelu lokalne samouprave djeluju sljedeća tijela: Općinsko vijeće, Mjesni odbori naselja i Općinski načelnik.

Radom Jedinstvenog upravnog odjela (JUO) rukovodi pročelnik, kojeg na temelju javnog natječaja imenuje Općinsko vijeće. Vijeće također definira vrijeme u tijeku radnog vremena u kojemu su djelatnici dužni primati strane.

Prema sistematizaciji radnih mjesta, u JUO rade:

- Pročelnik JUO, 1 izvršitelj, priprema nacрте akata, programa i izvješća, te proračun. Donosi rješenja u upravnim postupcima, odgovara za rad JUO
- Upravni referent za opće poslove i poslove samouprave, 1 izvršitelj, obavlja radnje u upravnom postupku do donošenja rješenja, vodi očevidnike, izdaje uvjerenja i obavlja druge slične poslove u granicama svojih ovlasti
- Računovodstveni referent, 1 izvršitelj, knjigovodstvo, likvidatura, blagajna, obračun plaća, obračun materijalno-financijskog poslovanja, itd.
- Komunalni redar, 1 izvršitelj, nadzire komunalni red
- Administrativni referent/tajnik, 1 izvršitelj, vodi pisarnicu, otprema poštu, vodi potrebnu evidenciju, vrši prijepis akata, vodi zapisnike na sjednicama te radi ostale administrativne poslove
- Pomoćni djelatnik, 1 izvršitelj, uređenje okoliša, briga o održavanju zgrade
- Čistačica, 1 izvršitelj, održavanje higijene uredskih prostorija i zgrade Općine

Općina Kaptol je manja jedinica lokalne samouprave, po indeksu razvijenosti razvrstana u skupinu II (50-75% prosjeka RH). Stoga prima značajna sredstva pomoći iz Državnog proračuna, te je u većoj mjeri o njima i ovisna. Vizijom i implementacijom strategije razvoja, cilj Općine je povećati indeks razvijenosti i umanjiti ovisnost o Državnom proračunu.

Struktura proračuna po skupinama pokazuje iznimno nizak i nedostatan financijski kapacitet za ostvarenje svojih samoupravnih funkcija određenih Zakonom o lokalnoj i područnoj samoupravi. Razlozi leže u velikoj centraliziranosti države te kontinuiranim poreznim reformama koje upravo idu na štetu malih općina slabog fiskalnog kapaciteta.

Općina Kaptol jedna je od rijetkih jedinica lokalne samouprave koja nije imala kreditnih zaduženja, te kod koje nema nikakvih dugovanja prema dobavljačima. Urednim financijskim poslovanjem izgrađen je kredibilitet i poštovanje u lokalnoj zajednici, te se stvaraju dugoročno dobri poslovni odnosi sa svim poslovnim partnerima i stvara se osjećaj povjerenja od strane lokalnog stanovništva.

Tablica 30. Plan proračuna po stavkama za 2016. god.
(Izvor: Službeni glasnik Općine Kaptol)

PLAN PRORAČUNA ZA 2016.

UKUPNI PRIHODI	7.994.588	UKUPNI RASHODI	3.394.588
Prihodi poslovanja	7.851.588	Rashodi poslovanja	2.928.588
Prihodi od poreza	1.240.000	Rashodi za zaposlene	682.060
IPARD	4.692.000	Materijalni rashodi	1.380.728
Pomoć proračuna i dr.	1.102.588	Financijski rashodi	130.700
Prihodi od prodaje imovine	192.000	Subvencije	10.000
Prihodi od admin.pristojbi i kom.dopr.	610.000	Naknade građanima	151.000
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga	15.000	Donacije i ostali rashodi	574.100
Prihodi od prodaje nefin. imovine	143.000	Rashodi za nabavu nefin.imovine	466.000
Prodaja neproizvedene imovine	140.000	Nabava neproizvede. imovine	100.000
Prodaja proizvedene imovine	3.000	Nabava proizv. dugotr.imovin	356.000
		Dodatna ulaganja u nef.imovi	10.000

Rashodi za zaposlene uspješno su ograničeni na razinu propisanu Zakonom (20%), što djelomično ograničava ulaganja u nova kadrovska pojačanja i razvoj ljudskih potencijala. Potrebe su zasigurno veće od dopuštenih iznosa, posebno u kontekstu potreba implementacije projekata. Iskustvo na prethodno provedenim projektima iz IPA razdoblja (posebno IPARD-a), te iz nacionalnih fondova, najveća je postojeća snaga raspoloživih ljudskih potencijala.

Općinska imovina sastoji se od općinskih objekata: društveni domovi, mrtvačnice, zgrada općine, općinski stan, društvena zgrada, igrališta, poljski putevi, nerazvrstane ceste. Općina posjeduje i nekoliko oranica. Svi objekti su legalizirani i upisani u zemljišne knjige kao vlasništvo Općine.

Većinu državne zemlje, Općina Kaptol je prodala ili dala korisnicima u zakup, sukladno važećim zakonima. Ostala državna zemlje je u nadležnosti Agencije za poljoprivredno zemljište, te Općina nema informacije o nastavku aktivnosti stavljanja državnom zemljišta u funkciju.

Općina nema vlastite šume, no prihoduje od šumskog doprinosa prihode u iznosu između 20-60.000 kn godišnje (ovisno o količini sječe šume). Šumama u potpunosti upravljaju Hrvatske šume.

Općina Kaptol će i u narednom razdoblju morati uložiti dodatne napore u cilju privlačenja sredstava iz EU fondova za svoje razvojne projekte, primarno kroz sudjelovanje u dobro osmišljenim partnerstvima, te projektima regionalne važnosti.

4. REZULTATI ANALIZE

SWOT ANALIZA

PREDNOST	NEDOSTACI
<ul style="list-style-type: none"> -Kvalitetna obradiva zemlja -Očuvan okoliš i priroda -Bogatstvo voda, šuma, čistog zraka -Izgrađena infrastruktura -Dobra cestovna povezanost s gradovima u okruženju -Tradicija i iskustvo bavljenja poljoprivredom -Radne navike -Bogatstvo multikulturalnosti i tolerantno stanovništvo -Jedinstvena kulturna baština -Razvijeno osnovno školsko obrazovanje -Školska športska dvorana -Resursi za razvoj lovnog turizma -Izrađena prostorno planska dokumentacija -Transparentna i otvorena javna uprava 	<ul style="list-style-type: none"> -Izoliran geoprometni položaj -Nedovoljno izgrađena komunalna infrastruktura (vodoopskrba, odvodnja) -Nedovoljna razina priključenosti na izgrađenu infrastrukturu -Niska obrazovna struktura -Nedostatak suradnje između poljoprivrednika -Usitnjenost poljoprivrednih parcela -Nema koordinacije rada udruga -Nedovoljna ulaganja poljoprivrednih gospodarstava -Neorganiziran nastup na tržištu -Nedostatni prerađivački kapaciteti -Neaktivno stanovništvo -Nedostatak poduzetničkog duha -Niske plaće zaposlenika -Ovisnost proračuna od državne pomoći
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> -Gospodarska zona Novi Bešinci -Ulaganja u obnovljive izvore energije -Sustavno i kvalitetno gospodarenje otpadom -Rast potražnje za tradicijskim i domaćim proizvodima -EU fondovi -Entuzijizam članova udruga -Razvoj ruralnog turizma -Razvoj lovstva i selektivnih oblika turizma -Umrežavanje proizvođača u poljoprivredi i turizmu -Razvoj ICT tehnologija za kvalitetniji život -Cjeloživotno učenje stanovništva -Strani i domaći novi investitori -Veći stupanj finalizacije proizvoda -Kontakti i suradnja s područjima i zemljama nacionalnih manjina -Mobilizacija iseljeničtva 	<ul style="list-style-type: none"> -Pad broja stanovnika -Starenje stanovništva -Zagađenja zbog nekontrolirane vodoopskrbe i odvodnje otpadnih voda -Globalna konkurencija u poljoprivredi -Fiskalni učinci daljnje centralizacije -Nedostatan investicijski kapacitet proračuna -Česte izmjene zakona i propisa -Izmjene kriterija primanja pomoći iz državnog proračuna -Odlazak mladih i školovanih ljudi -Daljnja neusklađenost obrazovne ponude i potražnje na tržištu rada -Slaba povezanost državne i lokalne razine -Globalna kriza -Korupcija

VIZIJA

Općina Kaptol 2020. godine je područje ugodnog i prosperitetnog življenja i rada, s brojnim mogućnostima zapošljavanja i samozapošljavanja, posebno kroz razvoj poljoprivrednih djelatnosti s visokim stupnjem finalizacije i dodanom vrijednošću proizvoda i usluge, te efikasnom javnom upravom i pristupom javnim uslugama.

INTERVENCIJSKA LOGIKA

U nastavku slijedi razvojno-planski dio strategije, u kojem se navode ciljevi, te prioritete i mjere koje proizlaze iz ciljeva čije ostvarenje doprinosi približavanju definirane Vizije razvoja Općina Kaptol. Ovaj dio dokumenta je „srce“ strategije, jer govori o konkretnim zadacima i koracima koji se trebaju ostvariti u postizanju više razine razvoja.

CILJ 1. Razvoj poduzetništva i poljoprivrede

Prioritet 1.1. Razvoj Gospodarske zone Novi Bešinci

- Mjera 1.1.1. Izrada projektne dokumentacije za opremanje Zone
- Mjera 1.1.2. Izgradnja infrastrukture unutar Gospodarske zone
- Mjera 1.1.3. Promocija Gospodarske zone i privlačenje investitora
- Mjera 1.1.4. Uspostava sustava kontinuirane podrške poduzetnicima

Prioritet 1.2. Razvoj poljoprivredne djelatnosti

- Mjera 1.2.1. Modernizacija postojećih poljoprivrednih gospodarstava
- Mjera 1.2.2. Razvoj novih poljoprivrednih gospodarstava
- Mjera 1.2.3. Stručna edukacija poljoprivrednih proizvođača
- Mjera 1.2.4. Izgradnja skladišnih i preradbenih kapaciteta
- Mjera 1.2.5. Podrška udruživanju i suradnji poljoprivrednika

Prioritet 1.3. Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti na imanju

- Mjera 1.3.1. Razvoj turističkih sadržaja i poduzetničkih pothvata
- Mjera 1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture
- Mjera 1.3.3. Koordinacija aktivnosti za razvoj uslužnog sektora

Prioritet 1.4. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva

- Mjera 1.4.1. Povećanje konkurentnosti poduzetnika
- Mjera 1.4.2. Obrazovanje za poduzetništvo

CILJ 2 – Razvoj i unapređenje komunalne infrastrukture

Prioritet 2.1. Stvaranje preuvjeta za izgradnju komunalne infrastrukture

- Mjera 2.1.1. Rješavanje imovinsko pravnih odnosa nužnih za ulaganje
- Mjera 2.1.2. Planiranje i projektiranje komunalne infrastrukture

Prioritet 2.2. Izgradnja nove i dogradnja postojeće infrastrukture

- Mjera 2.2.1. Sustavi odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda
- Mjera 2.2.2. Sustavi vodoopskrbe i potpora priključivanju na sustav
- Mjera 2.2.3. Širokopolasni Internet
- Mjera 2.2.4. Lokalne nerazvrstane ceste

Mjera 2.2.5. Šumska infrastruktura

Prioritet 2.3. Unapređenje učinkovitosti i štedljivosti sustava infrastrukture

Mjera 2.3.1. Energetska obnova i učinkovitost objekata i infrastrukture

Mjera 2.3.2. Poticanje ulaganja u obnovljive izvore energije

CILJ 3 – Razvoj društvene infrastrukture

Prioritet 3.1. Razvoj društvene infrastrukture za koheziju zajednice

Mjera 3.1.1. Rekonstrukcije i opremanja zajedničkih prostora

Mjera 3.1.2. Izgradnja igrališta

Mjera 3.1.3. Javni radovi na obnovi i uređenju javnih prostora

Mjera 3.1.4. Rekonstrukcija kulturnih i vjerskih objekata

Prioritet 3.2. Podrška civilnom sektoru

Mjera 3.2.1. Poticanje djelatnosti i aktivnosti udruga

Mjera 3.2.2. Opremanje prostora udruga

Prioritet 3.3. Razvoj usluga za ugrožene skupine stanovništva

Mjera 3.3.1. Razvoj sadržaja i sustava skrbi za stare i nemoćne

Mjera 3.3.2. Pomoć socijalno ugroženim obiteljima

Prioritet 3.4. Cjeloživotno učenje

Mjera 3.4.1. Ulaganje u unapređenje predškolskog odgoja

Mjera 3.4.2. Pomoć kod usklađenja obrazovne ponude tržištu rada

Mjera 3.4.3. Olakšavanje uvjeta učenja i studiranja

Mjera 3.4.4. Podrška edukatorima, trenerima i promicateljima akcija

5. USKLAĐENOST S NADREĐENIM DOKUMENTIMA

Tijekom procesa izrade Strategije razvoja Općine Kaptol 2014-2020. posebno se vodila briga o usklađenosti dokumenta s nadređenim strateškim dokumentima. Krovni dokumenti su usvojene strategije na razini Europske unije, na nacionalnoj razini (opće i sektorske), te strategije koje se donose na razini regije (Požeško-slavonska županija). Dodatno, postojala je obveza usklađenja i sa Lokalnom razvojnom strategijom Lokalne akcijske grupe Barun Trenk (LAG), s obzirom da je Općina Kaptol dio područja LAG-a.

Od europskih strateških dokumenata, ovaj dokument usklađen je sa **Europa 2020** – europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast. Ovo je desetogodišnja strategija za rast i radna mjesta, čiji cilj nije bio samo prevladavanje gospodarske krize koja je pogodila Europu par godina prije 2010. Cilj ovog strateškog dokumenta je i rješavanje nedostataka modela rasta i stvaranje uvjeta za pametan, održiv i uključiv rast svih. Pet glavnih ciljeva EU do kraja 2020. su: zapošljavanje, istraživanje i razvoj, energetska učinkovitost i obnovljivi izvori energije za smanjenje klimatskih promjena, obrazovanje, te socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva. Sedam je ključnih inicijativa kojima se nastoje ostvariti ciljevi iz Europa 2020, a oni su: inovacije, digitalno gospodarstvo, zapošljavanje, mladi, industrijska politika, siromaštvo i učinkovitost resursa.

Partnerski sporazum između Europske unije i Republike Hrvatske (potpisan 30.10.2014.) opisuje na koji način će Republika Hrvatska nastojati doprinijeti ostvarenju zajedničkih ciljeva strategije Europa 2020., a uz pomoć sredstava iz proračuna EU koja su joj dodijeljena kroz višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2014.-2020. Partnerski sporazum prikazuje razvojne potrebe i potencijale za rast RH, a s obzirom na tematske ciljeve Europske komisije. On je ujedno i temeljni dokument koji se dalje razrađuje u operativnim programima povezanim s korištenjem Europskoj fonda za regionalni razvoj, Europskog socijalnog fonda, Kohezijskog fonda te Europskog pomorskog i ribarskog fonda, kao i u Programu ruralnog razvoja za korištenje Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj.

Operativni program Konkurentnosti i kohezija 2014.-2020. je dokument kojim se doprinosi cilju Ulaganje za rast i radna mjesta kroz poticanje ulaganja u infrastrukture investicije (u područjima prometa, energetike, zaštite okoliša, ICT-a) i pružanje potpore razvoju poduzetništva i istraživačkih djelatnosti.

Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. ima za cilj jačati socijalnu koheziju i potaknuti zapošljavanje u Hrvatskoj. Program razrađuje ulaganje u 4 temeljna područja: učinkovite mjere aktivne politike tržišta rada (za teže zapošljive skupine), usklađenje znanja i vještina s potrebama tržišta rada (cjeloživotno učenje), socijalna uključenost (socijalne i zdravstvene usluge, te društveno poduzetništvo) i potpora javnoj upravi (e-usluge, pravosuđe, socijalni dijalog, itd.).

Program ruralnog razvoja 2014.-2020. je temeljni dokument koji detaljno opisuje načine na koje će se razvijati ruralni prostor u cilju dostizanja životnog standarda ruralnog prostora EU. Program definira 16 mjera s ciljem povećanja konkurentnosti hrvatske poljoprivrede, šumarstva i prerađivačke industrije, kao i

unapređenja životnih i radnih uvjeta u ruralnim područjima uopće. Strateški definirani ciljevi, prioriteti i mjere za razvoj Općine Kaptol u skladu su ponajviše sa sljedećim mjerama i podmjerama iz Programa ruralnog razvoja:

- Mjera 6. Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja
 - Podmjera 6.1. Potpora mladim poljoprivrednicima
 - Podmjera 6.2. Pokretanje nepoljoprivredne djelatnosti na imanju
 - Podmjera 6.3. Potpora malim poljoprivrednicima
 - Podmjera 6.4. Razvoj nepoljoprivredne djelatnosti na imanju
- Mjera 7. Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima
 - Mjera 7.2. Izrada, poboljšanje ili proširenje svih vrsta male infrastrukture
 - Mjera 7.4. Temeljne usluge za ruralno stanovništvo (slobodno vrijeme, kultura, povezana infrastruktura)

Sektorski strateški dokumenti koji su se također konzultirali i čije temeljne odrednice su primijenjene su:

Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. – čiji cilj je stvaranje novih turističkih sadržaja, podizanje razine konkurentnosti turističkih poduzeća i djelatnika, stvaranje preduvjeta za poduzetničke pothvate u turizmu, zapošljavanje i samozapošljavanje, te izgradnja brenda Hrvatske i njenih regija u svijetu. Općina Kaptol želi doprinijeti ostvarenju Mjere 7 – Pokretanje novih programa za poticanje razvoja malih, srednjih i velikih poduzetničkih poduhvata u turizmu. Turizam se općenito promatra kao vrlo važan kanal za distribuciju i plasman domaćih proizvoda.

Strategije razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013.-2020. – čiji cilj je jačanje poduzetničkog potencijala i unapređenje kulture poduzetništva, posebno malog i srednjeg poduzetništva kod proizvođačkih i uslužnih djelatnosti nizom dobro usmjerenih aktivnosti (financiranje, cjeloživotno učenje, i drugo). Dokumentom definirani prioriteti razvoja doprinijet će konkretno ostvarenju strateškog cilja 4. Poboljšanje poduzetničkih vještina, kroz podršku razvoju subjekata malog gospodarstva, kroz zapošljavanje visokoobrazovanih zaposlenika, cjeloživotno učenje zaposlenika i kvalitetnije vještine upravljanja i vođenja tvrtke.

Industrijska strategija Republike Hrvatske 2014.-2020. definira osnovni cilj u smislu repozicioniranja identificiranih strateških djelatnosti na globalnom lancu vrijednosti prema razvoju aktivnosti koje stvaraju dodanu vrijednost. Osim toga, ova strategija konkretno navodi: rast obujma industrijske proizvodnje na godišnjoj razini za 2,85%, povećanje broja novozaposlenih i udjela visokoobrazovanih, rast produktivne radne snage za 68,9%, te povećanje izvoza za 30% u korist izvoza proizvoda visoke dodane vrijednosti.

Konzultirani su i dokumenti: Strategija razvoja poduzetništva žena u RH 2014.-2020. (i njen Akcijski plan), Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti Republike Hrvatske (2014.-2020.), Strategija razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj 2012.-2015., te su i njihovi temeljni principi primijenjeni tijekom izrade ovog dokumenta.

Dokument je nužno usklađen sa strateškim dokumentima više, regionalne razine. **Lokalna razvojna strategija LAG-a Barun Trenk 2014.-2020.** Predstavnic

Općine Kaptol aktivno su sudjelovali u izradi ovog dokumenta, pri čemu su u njoj jasno izražene potrebe i ciljevi razvoja Općine. Specifični ciljevi strategije LAG-a su: konkurentna i profitabilna poljoprivredna i prerađivačka proizvodnja u sektoru vinogradarstva, voćarstva, povrtlarstva, pčelarstva i stočarstva, po standardima EU; razvijene inovativne, tehnološki napredne, sukladne i prateće usluge poljoprivrednoj proizvodnji i preradi, uključujući turističke usluge, radi plasmana i unapređenja proizvodnje; osnažena i društveno uključena lokalna zajednica kroz stvaranje zajedničkih sadržaja u prostoru i jačanje identiteta i osjećaja pripadnosti.

Županijska razvojna strategija Požeško-slavonske županije za razdoblje 2014.-2020. je u izradi, tako da je za potrebe izrade ovog strateškog dokumenta konzultirana i u potpunosti poštivana njena inačica za razdoblje 2011.-2013. s produljenim trajanjem do 2016. Dva su osnovna strateška cilja definirana strategijom Županije, a to su: povećati konkurentnost Požeško-slavonske županije kroz bolje iskorištavanje prirodnih potencijala, podršku uvođenju suvremenih tehnologija i metoda poslovanja te osiguranje preduvjeta za privlačenje investicija; unaprijediti fizičku, gospodarsku i socijalnu infrastrukturu te umanjiti negativne utjecaje populacije na okoliš. Strategija razvoja Općine Kaptol u potpunosti slijedi navedene ciljeve i doprinosi njihovom ostvarenju.

6. BAZA PROJEKATA

Baza projekata je popis projektnih ideja i projekata u višim stupnjevima pripremljenosti, koja se stvara s ciljem identificiranja i prikupljanja svih ideja, prijedloga i projekata važnih za razvoj Općine Kaptol. Baza će se kontinuirano dopunjavati i sastavljati, te će sačinjavati mrežu (pipeline) svih projekata Općine Kaptol. Mreža projekata bit će osnova Općinskom vijeću da temeljem strateških ciljeva i mjera utvrđenih Strategijom razvoja izaberu, kandidiraju za financiranje i provode one projekte koji su najvažniji i od najvećeg prioriteta za razvoj područja. U nastavku prikazan je model Baze projekata, s vidljivim elementima koje će trebati popunjavati prilikom unosa informacija o projektima.

Tablica 31. Prikaz elemenata Baze projekata

Rbr.	Naziv projekta	Mjera i prioritet	Status i vrijednost	Financiranje i nositelj
1.	Izgradnja kanalizacione mreže i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u naseljima Kaptol i Komarovci II etapa	Prioritet 2.2. Mjera 2.2.1.	Potvrda glavnog projekta; Vrijednost:	Podmjera 7.2. Programa ruralnog razvoja; Nositelj: Općina Kaptol
2.	Izgradnja kanalizacione mreže i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u naselju Alilovci	Prioritet 2.2. Mjera 2.2.1.	Potvrda glavnog projekta; Vrijednost:	Podmjera 7.2. Programa ruralnog razvoja; Nositelj: Općina Kaptol
3.	Izgradnja sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda naselja Podgorje	Prioritet 2.2. Mjera 2.2.1.	Potvrda glavnog projekta; Vrijednost:	Podmjera 7.2. Programa ruralnog razvoja; Nositelj: Općina Kaptol
4.	Rekonstrukcija građevine infrastrukturne namjene, prometnog sustava cestovnog prometa – trg, ulica, kružni tok, 3. Skupine	Prioritet 3.1. Mjera 3.1.1.	Građevinska dozvola; Vrijednost:	Podmjera 7.4. Programa ruralnog razvoja; Nositelj: Općina Kaptol
5.	Arheološki park	Prioritet 1.3. Mjera 1.3.2.	Idejno rješenje; Vrijednost:	Podmjera 7.4. Programa ruralnog razvoja; Nositelj: Općina Kaptol

Zadaća zaposlenika Općine Kaptol je periodički popunjavati Bazu projekata novim idejama/projektima i ažurno provjeravati status postojećih projekata. U Bazu se mogu unijeti i podaci o projektima koje pokreću privatni investitori i fizičke osobe.

Kod izrade Baze projekata definirani su sljedeći kriteriji temeljem kojih će se projekti prioritizirati i u nastavku uvrštavati u Akcijski plan: financijski kapacitet Općinskog proračuna, mogućnost sufinanciranja bespovratnim sredstvima EU, kapacitet ljudskih resursa Općinske uprave i organizacija civilnog društva, razina pripremljenosti projekata, utjecaj projekta na povećanje prihoda Općine.

7. AKCIJSKI PLAN

Kako bi došlo do realizacije zadanih ciljeva, prioriteta i mjera iz ove strategije, tijekom provedbe bit će potrebno sinergijsko djelovanje županijskih službi, ministarstava Vlade RH, jedinice lokalne samouprave, ali i drugih dionika u prostoru. Dok se od Vlade RH očekuje u budućem razdoblju dosljedno provođenje procesa decentralizacije i uska suradnja s jedinicama lokalne samouprave, od jedinice lokalne samouprave (Općine) očekuje se stavljanje u funkciju svih neiskorištenih i neaktivnih gospodarskih i društvenih kapaciteta, uključivanje u aktivno lobiranje za rješavanje svih problema koji koče razvoj, poticanje razvoja novih projekata te privlačenje i zadržavanje stručnih kadrova u prostoru. Dodatno, Općina mora aktivno raditi na informiranju svih dionika (stanovnika, poduzetnika, civilnog društva) o opcijama i razvojnim mogućnostima koje se nude, te ih koordinirati i umrežavati (tzv. lokalno partnerstvo).

Sukladno definiranim kriterijima u Bazi projekata, bit će potrebno redovno izrađivati Akcijski plan. Vodeći računa o operativnom kapacitetu nositelja, definiraju su aktivnosti pojedinih projekata i programa. Obzirom na utjecaj vanjskih okolnosti (izmjene i neizvjesnost rokova objave natječaja, neizvjesnost trajanja procesa rješavanja imovinsko-pravnih odnosa i sl.), vremenski plan se treba okvirno definirati za kraća (srednjoročna) razdoblja, najbolje za razdoblja do 3 godine.

Tablica 32. Prijedlog izgleda tablice Akcijskog plana

Projekti po prioritetu	Status projektne dokumentacije	Procijenjena visina investicije	NAZIV PROJEKTNE AKTIVNOSTI	Vremenski plan aktivnosti po kvartalima (primjer)				Odgovorna organizacija
				I-17	II-17	III-17	IV-17	

Obzirom da se radi o aktivnom dokumentu, u segmentu popratnih aktivnosti i njihova trajanja, Akcijski plan bit će podložan korekcijama i izmjenama i nakon usvajanja Strategije, te ga je nužno revidirati i prema potrebi korigirati jednom godišnje.

8. PRAĆENJE, VREDNOVANJE, IZVJEŠTAVANJE

Općenito, uspješna provedba strategije u dužem vremenskom razdoblju dovest će do: povećanja prihoda u proračunu, povećanja broja poduzetnika, povećanje broja posjetitelja u području, smanjenja odljeva stanovništva, te povećanja životnog standarda. Sve razvojne aktivnosti se pokreću s ciljem stvaranja kvalitetnijeg i ljepšeg života na području Općine Kaptol, kako bi ovaj prostor postao mjesto sretnih ljudi i ugodnog življenja.

Tablica 33. Pokazatelji postignuća prioriteta Strategije razvoja

PRIORITETI	POKAZATELJI
Prioritet 1.1. Razvoj Gospodarske zone Novi Bešinci	<ul style="list-style-type: none"> -Izrađena projektna dokumentacija za infrastrukturno opremanje Gospodarske zone i ishođene potrebne dozvole za gradnju -Izgrađena kompletna komunalna infrastruktura na prostoru cijele Gospodarske zone (pristupne ceste, vodoopskrba, odvodnja otpadnih voda, električna energija, telekomunikacije, plinovod) -3 nova investitora aktivno rade u Gospodarskoj zoni te dodatna 3 poduzetnika razvijaju projekte -porast broja zaposlenih osoba u Općini Kaptol za 20% do kraja 2020.
Prioritet 1.2. Razvoj poljoprivredne djelatnosti	<ul style="list-style-type: none"> -investicijska ulaganja kod 20 poljoprivrednih gospodarstava s područja Općine Kaptol -osnivanje novih OPG-a i povećanje broja zaposlenih u poljoprivredi za 5% -Organizirano i provedeno 10 stručnih predavanja, seminara ili tribina za poljoprivrednike s područja Kaptola (100 sudionika) -izgrađeno 1.000 m² skladišnih kapaciteta -razvoj 6 projekata izrade prerađivačkih kapaciteta -3 inicijative za projekte udruživanja i suradnje podržane od strane Općinske uprave -povećan broj korisnika sustava navodnjavanja za 10 korisnika -povećan broj poljoprivrednika u sustavu ekološke i integrirane poljoprivrede (20 poljoprivrednika)
Prioritet 1.3. Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti na imanju	<ul style="list-style-type: none"> -uspostavljena 3 nova smještajna objekta i 3 nove ugostiteljske ponude -izgrađen Arheološki park kao nova turistička destinacija -obnovljen Stari grad Kaptol i dio sadržaja stavljen u funkciju prihvata posjetitelja -postavljena dodatna turistička smeđa signalizacija (20 znakova) -uspostavljeno 5 km biciklističkih i pješačkih staza -izgrađen turistički vidikovac

	<ul style="list-style-type: none"> -u suradnji sa županijskom turističkom zajednicom, izrađen set turističkih promotivnih materijala i digitalnih sadržaja o turističkoj ponudi Kaptola -povećan udio zaposlenih u uslužnom sektoru za 10% do 2020.
Prioritet 1.4. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva	<ul style="list-style-type: none"> -otvoreno 20 novih trgovačkih društava i 10 obrtničkih radnji do 2020. -5 razvijenih i provedenih projekata investiranja u viši stupanj finalizacije proizvoda i dodanu vrijednost proizvoda -pokrenuta 2 ICT poduzetnička pothvata -organizirana i provedena edukacija (seminari, predavanja, tribine) za poduzetnike (50 sudionika)
Prioritet 2.1. Stvaranje preduvjeta za izgradnju komunalne infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> -izrađen sustav prioritizacije ulaganja u komunalnu infrastrukturu -riješeni imovinsko pravni odnosa nužnih za ulaganje u komunalnu infrastrukturu -izrađena projektno planska dokumentacija za izgradnju komunalne infrastrukture
Prioritet 2.2. Izgradnja nove i dogradnja postojeće infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> -sustav odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda (kanalizacija) učinkovitiji i povećan za 20% površine pokrivenosti -sustav vodoopskrbe učinkovitiji i povećan za 20% površine pokrivenosti -povećan broj korisnika u sustavu vodoopskrbe i odvodnje otpadnih voda za 100 kućanstava -izgradnja 6 autobusnih stajališta -izgradnja 5km novih nogostupa u naseljima -izgradnja 5 km nove javne rasvjete u naseljima -izrada studije isplativosti uvođenja širokopojasnog Intereneta na području Općine Kaptol -rekonstrukcija 20 km lokalnih nerazvrstanih cesta na području općine -izgradnja, uspostava i održavanje šumske infrastrukture u cilju lakšeg korištenja potencijala šume
Prioritet 2.3. Unapređenje učinkovitosti i štedljivosti sustava infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> -razvoj projekata vezanih uz sustav zaštite od elementarnih nepogoda (poplave, požari i drugo) -provedena 4 projekta energetske obnove na javnim objektima -provedeno 50 projekata energetske učinkovitosti na privatnim stambenim objektima u Općini Kaptol -odražavanje i unapređenje sustava javne rasvjete postupnim prijelazom na sustav štedljive LED rasvjete -6 projekata provedeno za korištenje obnovljivih izvora energije u poslovne ili privatne svrhe
Prioritet 3.1. Razvoj društvene infrastrukture za koheziju zajednice	<ul style="list-style-type: none"> -izgradnja Trga u Kaptolu -izgradnja novih sportskih igrališta (mali sportovi, teniski tereni, bočališta) i njihovo opremanje -opremanje postojećih sportskih igrališta i dvorana -izgradnja tribina uz nogometni stadion -izgradnja 6 novih dječjih igrališta i opremanje

	<ul style="list-style-type: none"> -postavljanje manje javne infrastrukture za boravak na otvorenom (vidikovci, paviljoni, amfiteatri, izletišta, i sl.) -zaposleno 30 djelatnika na poslovima javnih radova održavanja i unapređenja javne infrastrukture i prostora -obnova, rekonstrukcije, proširenja i opremanje društvenih domova -uređen novi prostor za Dnevni boravak za starije i nemoćne -obnova i održavanje seoskih kapelica, križeva, groblja -uređenje parking prostora i prilaza kulturnim i vjerskim objektima -ulaganje u obnovu, očuvanje i promociju kulturne baštine i objekata
Prioritet 3.2. Podrška civilnom sektoru	<ul style="list-style-type: none"> -unaprijeđen sustav financiranja organizacija civilnog društva (projektno) -povećanje sredstava za financiranje projekata udruga za 100% do 2020. -povećanje broja članova aktivnih udruga na području Općine Kaptol za 20% -osiguran adekvatan uredski i poslovni prostor za rad udruga (100 m²) -opremanje vatrogasnih društava, folklornih skupina i lovačkih udruga potrebnom opremom -jačanje lokalnog sporta kroz izravne potpore kvalitetnim sportskim projektima udruga -očuvane postojeće lokalne manifestacije, i osmišljene još 2 lokalne manifestacije koje će se provoditi svake godine -potpora promociji rada lokalnih udruga kroz nastup na sajmovima -osnaženi kapaciteti udruga za samofinanciranje -privučena sredstva iz fondova za rad udruga (100.000 EUR do 2020.)
Prioritet 3.3. Razvoj usluga za ugrožene skupine stanovništva	<ul style="list-style-type: none"> -poticanje druženja i socijalizacije umirovljenika kroz organizaciju prilagođenih manifestacija -ulaganje u osnivanje domova umirovljenika (20 smještajnih jedinica) -pokretanje usluga pomoći u kući na području Općine (30 korisnika) -podrška udrugama umirovljenika -uspostavljen učinkovit i kvalitetan sustav financijske podrške socijalno ugroženim obiteljima
Prioritet 3.4. Cjeloživotno učenje	<ul style="list-style-type: none"> -izrada studije isplativosti o osnivanju i izgradnji dječjeg vrtića i jaslica na području Općine Kaptol -izrada projektne dokumentacije za izgradnju dječjeg vrtića i jaslica -podrška privatnim inicijativama za pružanje usluga predškolskog odgoja i skrbi o djeci -investicije u modernizaciju i opremanje osnovne škole

	<ul style="list-style-type: none"> -projekti međunarodne razmjene koji uključuju nastavnički kadar i učenike -profesionalna orijentacija učenika osnovne škole -financiranje troškova pohađanja srednje škole i studiranja (stipendije) -nabavka školskog pribora i knjiga za sve učenike i studente s područja Općine Kaptol -podrška projektima cjeloživotnog učenja koje pokreću privatna učilišta i ustanove -promotivna kampanja i informiranje o deficitarnim zanimanjima, znanjima i vještinama -uspostavljen sustav oglašavanja mogućnosti zapošljavanja u lokalnim tvrtkama i OPG-ima -stambeno zbrinjavanje edukatora, trenera i promicatelja akcija koje doprinose većoj kvaliteti života u području -financiranje rada i usavršavanja edukatora i trenera (sportskih djelatnika) koji rade u Općini Kaptol
--	---

U cilju transparentnosti, stvaranja osjećaja vlasništva lokalnog stanovništva nad samim razvojnim procesom i aktivnostima, te motiviranja na kontinuirano sudjelovanje dionika u provedbu Strategije, sam dokument bit će javno objavljen i dostupan na mrežnoj stranici Općine Kaptol. Predstavnici dionika pozvani su sudjelovati i u samu provedbu, te praćenje i ocjenu provedbe.

Provedba strateškog dokumenta znači provođenje akcija koje će doprinosti ostvarenju definirane VIZIJE. Vizija pak doprinosimo ukoliko postignemo ciljeve (provedbom Prioriteta i Mjera). O provedbi definiranih ciljeva, općinski djelatnici će voditi evidenciju i bilješke, o čemu će se periodično i najmanje jednom godišnje izvješćivati i Općinsko vijeće, a po potrebi i šira javnost.

Periodička izvješća generirat će materijal potreban za izradu konačnih izvješća o praćenju izvršenja postavljenih ciljeva. Svrha izrade izvješća o provedbi Strategije je stvaranje kvalitetne podloga za ocjenu uspješnosti postizanja ciljeva, razloga za eventualno nedostizanje, te promišljanje o mogućim rješenjima, prijedlozima za preraspodjelu resursa, ocjenu učinaka provedbe (fiskalnih, društvenih, okolišnih) na razvoj Općine. Strategija je „živo tkivo“ koje se mora revidirati sukladno nastalim promjenama u okruženju. Ona nije „dovršen“ dokument, već dinamični dokument koji traži prilagodbe i razvoj, te poboljšanja.

Predlaže se Općini angažman neovisnih vanjskih stručnjaka pri izradi završnog izvješća, s obzirom je potreban objektivan i neovisan pristup temeljen na konkretnim podacima i brojkama iz dostupnih evidencija. Cilj izmjena je kvalitetno upravljanje promjenama i nastojanje da se Strategija razvoja učini što relevantnijom i u skladu sa zahtjevima koje nosi vrijeme.

Mehanizmi za praćenje i evaluaciju (ocjenu) su važni mehanizmi koji omogućuju nesmetanu, pravilnu i transparentnu provedbu Strategije. Također su važni kako bi proces izrade strategije postao „proces učenja“ u kojem Općina i njeni dionici

razvijaju kapacitete za učenje i prilagodbu strategiji promjenjivim okolnostima kada se za to ukaže potreba. U tom smislu, bit će potrebno osigurati:

- Dostupnost podataka o uspješnosti – važni su podaci koji pokazuju koji projekti su pridonosili razvoju Općine, u kojoj mjeri, te u kojem vremenu
- Kreirane i dogovorene ciljeve i rezultate s procjenama rokova za ostvarenje
- Evaluacijski okvir – unutar kojeg se prikupljenim podacima može upravljati i procjenjivati ih.

POPIS TABLICA

Tablica 1. Broj stanovnika po naseljima

Tablica 2. Prosječna gustoća naseljenosti Općine Kaptol

Tablica 3. Prosječna nadmorska visina naselja

Tablica 4. Kućanstva/domaćinstva u Općini Kaptol

Tablica 5. Broj stanovnika Općine Kaptol po naseljima i godinama

Tablica 6. Pregled gradova i Općina u PSŽ

Tablica 7. Broj stanovnika Općine Kaptol po dobnim skupinama

Tablica 8. Pokazatelj prirodnog prirasta u 2013. i 2014.

Tablica 9. Indeks starenja i koeficijent starenja

Tablica 10. Nacionalnosti, teškoće u obavljanju aktivnosti

Tablica 11. Ostvarenje proračuna u 2014. u Općini Kaptol

Tablica 12. Stanovništvo prema pohađanju predškolskog odgoja 2011.

Tablica 13. Dobna i obrazovna struktura stanovništva

Tablica 14. Obrazovna struktura starijih od 15g.

Tablica 15. Evidencija nezaposlenih

Tablica 16. Izvori sredstava za život

Tablica 17. Zaposlene osobe po području djelatnosti

Tablica 18. Indeks gospodarske snage županije i njegove sastavnice

Tablica 19. Pokazatelji poslovanja Požeško-slavonske županije

Tablica 20. Robna razmjena po gradovima i općinama

Tablica 21. Pokazatelji razvijenosti Općine i usporedbe

Tablica 22. Površina (ha) prema vrsti korištenja evidentirana u ARKOD

Tablica 23. Broj poljoprivrednih gospodarstava prema tipu i spolu nositelja

Tablica 24. Obrazovna struktura nositelja OPG-a

Tablica 25. Dobna struktura nositelja OPG-a

Tablica 26. Prihodi poljoprivrednih kućanstava od prodaje

Tablica 27. Broj grla stoke i broj košnica pčela

Tablica 28. Broj aktivnih poduzetnika

Tablica 29. Struktura aktivnih obrtnika po djelatnosti

Tablica 30. Plan proračuna po stavkama za 2016. god.

Tablica 31. Prikaz elemenata Baze projekata

Tablica 32. Prijedlog izgleda tablice Akcijskog plana

Tablica 33. Pokazatelji postignuća prioriteta Strategije razvoja

POPIS SLIKA

Slika 1. Položaj Općine Kaptol (Google maps)

Slika 2. Položaj Općine Kaptol (Geoportal.hr)

Slika 3. Položaj Općine Kaptol u Požeško-slavonskoj županiji

Slika 4. Položaj naselja Općine Kaptol

- Slika 5. Prikaz reljefa Općine Kaptol
- Slika 6. Namjena i korištenje prostora
- Slika 7. Panorama Parka prirode Papuk
- Slika 8. Osnovna škola Vilima Korajca Kaptol
- Slika 9. Festival Zlatni glas Zlatne doline 2016.
- Slika 10. Stari grad Kaptol
- Slika 11. Pronađena posuda Kernos (Gradci)

OVAJ PROJEKT SUFINANCIRAN JE SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

Podmjera 7.1. Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj općina i sela u ruralnim područjima i njihovih temeljnih usluga te planova zaštite i upravljanja koji se odnose na lokalitete Natura 2000 i druga područja visoke prirodne vrijednosti

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014. – 2020.

Udio sufinanciranja: 90% EU, 10% RH

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaže u ruralna područja